

GLASNIK

DELOVNE SKUPNOSTI ■ INDUSTRIJSKEGA MONTAŽNEGA PODJETJA ■ LJUBLJANA

1. DECEMBER 1971

LETO V.

ŠTEVILKA 12

PO DESETMESEČNIH REZULTATIH GOSPODARJENJA — UTEMELJENA NAPOVED:

Letni načrt izpolnjen že v novembru

Na osnovi zbranih podatkov o izpolnitvi plana realizacije in prodaje za 10 mesecev lahko že sedaj — 20. novembra — z gotovostjo trdimo, da bo letna planska naloga po doseženi vrednosti presežena že ob koncu novembra. Za podjetje je to pomemben poslovni dogodek, zato zasluži, da ga omenimo tudi v našem Glasniku. Za izpolnitev planiranih obveznosti gre priznanje vsem obratom, saj je tak uspeh dosežen z vsestranskimi prizadevanji vseh zaposlenih delavcev. Kot dokaz in za objektivno presojo uspešnosti poslovanja podjetja navajamo v naslednjem nekaj bistvenih podatkov.

Po sprejetem povečanem letnem načrtu znaša vrednost planirane realizacije za podjetje kot celoto 380 milijonov din. Postavljena planska naloga je bila ob koncu oktobra dosežena v znesku 360,219.513 din ali 94,8-odstotno. Do izpolnitve letnega plana je tedaj manjkalo torej le še 5,2% ali 19,780.487 din, kar predstavlja za naše podjetje manj kot polovico enomesečne realizacije. Zanesljivo torej kaže, da bodo planirane obveznosti obratov do konca leta presežene najmanj za 16 odstotkov.

Pregled dosežene realizacije pokaže, da so posamezni obrati dosegli letni plan v odstotkih takole:

CKV Koper
Elektromontaža

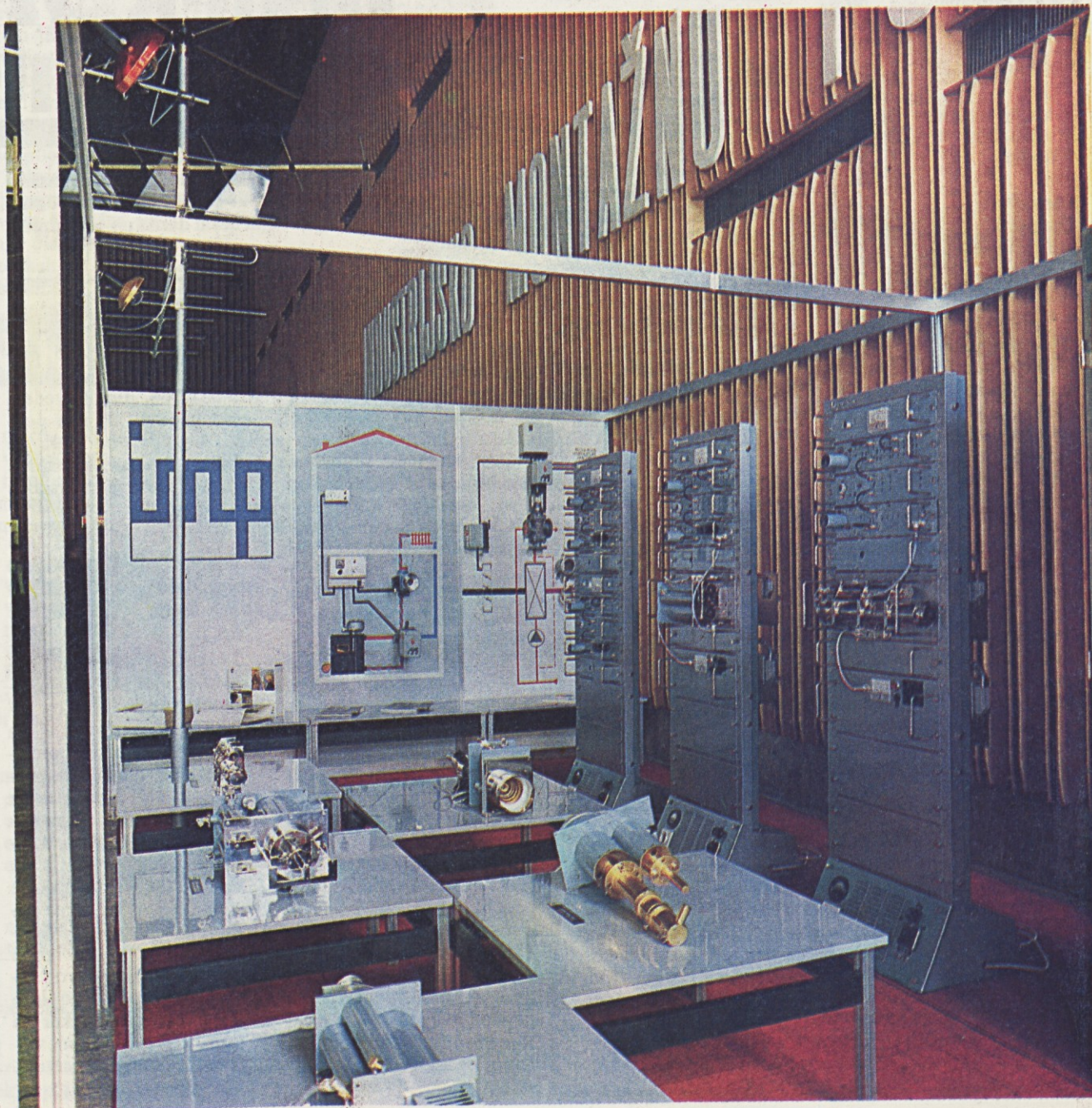
89,08 TEN
99,81 Trata z Iv. gorico

88,94 Projektivni biro
94,52 Avtopark

101,26
87,77 (Nadaljevanje na 2. strani)

CKV Ljubljana 89,14
CKV Maribor 118,97

Detajl s sejma Elektronika 71

Letni načrt izpolnjen že v novembru

(Nadaljevanje s 1. strani)

PRS	56,92
Zastopstvo AL	67,53
Delo v inozem.	
– zahod	106,30
Delo v inozem.	
– vzhod	59,73
Skupaj IMP	94,79

Za doseženo realizacijo je bilo porabljeno 4.217.997 učinkovitih delovnih ur, kar predstavlja 82,61% letnega plana, ki znaša 5.105.834 ur. V odstotkih izražena izraba letno planiranih delovnih ur je po obratih naslednja:

CKV Ljubljana	80,02
CKV Maribor	86,13
CKV Koper	78,79
Elektromontaža	87,92
TEN	83,87
Trata z Iv. gorico	89,33
Projekt. biro	75,64
Avtopark	86,09
PRS	80,35
Zastopstvo AL	68,55
Uprava	77,98
Delo v inozem.	
– zahod	73,91
Delo v inozem.	
– vzhod	37,19

Na osnovi navedenega sledi, da je bilo za doseženo realizacijo porabljeno za 16% manj učinkovitega delovnega časa, kot pa je bilo s planom predvideno, kar je gotovo zelo dober uspeh. Primerjava indeksov dosežene letne realizacije in indeksov porabljenega delovnega časa s planom nam pokaže, da je bil dosežen za 14,7% boljši rezultat od načrtovanega. To je deloma posledica večje produktivnosti dela, nekaj tega uspeha pa je pripisati boljsemu komercialnemu plasmaju naših izdelkov na tržišču. Analiza doseženega uspeha, ocenjena

po kriteriju dosežene realizacije in zanjo porabljenega delovnega časa, pokaže, da so obrati planske naloge za 10 mesecev dosegli v odstotkih takole:

CKV Ljubljana	111,4
CKV Maribor	138,1
CKV Koper	113,1
Elektromontaža	113,5
TEN	106,1
Trata z Iv. gorico	105,8
Projektivni biro	133,9
Avtopark	102,0
PRS	70,8
Zastopstvo AL	98,5
Delo v inozem.	
– zahod	143,8
Delo v inozem.	
– vzhod	160,6
Skupaj IMP	114,7

Iz pregleda se vidi, da so vsi obrati presegli planirana pričakovanja, razen programsko-razvojne službe in zastopstva AL, ki pa bosta do konca leta zamujeno zanesljivo nadoknadila in letni plan v celoti izpolnila. Vpliv teh dveh obratov pa je za oceno uspeha celotnega podjetja minimalen, saj predstavlja realizacija teh dveh enot le 0,9% celotne realizacije.

Vrednost dosežene letošnje 10-mesečne realizacije, primerjane z istim obdobjem preteklega leta, pa je za podjetje kot celoto večja za 47,6%, pri istočasnem povečanju števila zaposlenih samo za 9 odstotkov. Razumljivo je, da ne gre letošnji uspeh pripisati izključno večji produktivnosti dela, pač pa večji del povečanju cen, predvsem cen materiala.

Za presojo doseženega uspeha je pomembna tudi ugotovitev, da je bil plan izvoza do konca oktobra izvršen 85,3-odstotno in znaša 35.429.979 din, kar pred-

V IZDELAVI JE:

Nov pravilnik o delitvi osebni dohodkov

Po nekajmesečnih razpravah in čakanju na verifikacijo samoupravnega sporazuma v gradbeništvu, industriji gradbenega materiala in sorodnih dejavnosti, h kateremu je pristopilo tudi naše podjetje, je končno odbor za gospodarjenje lahko sprejel sklep o izdelavi novega pravilnika in naročil komisiji za razvijanje sistema delitve dohodka in osebni dohodkov, naj čimprej pripravi predlog za spremembo obstoječega pravilnika.

Dne 29. oktobra se je komisija sestala in imenovala ožjo delovno skupino, ki naj pripravi predlog za razpravo. Delovna skupina je takoj pričela z intenzivnim delom in ji je doslej uspelo razrešiti vrsto pomembnih vprašanj ter zavzeti ustrezna stališča. Ko bo ta delovna skupina dokončno izdelala predlog, ga bo odstopila v nadaljnjo obravnavo centralni komisiji, ki bo predlog osvojila ali pa ga bo korigirala in takega dala v nadaljnjo razpravo kolektivu.

Upamo, da bo razprava pravočasno končana, tako da bo lahko CDS že do konca letošnjega leta dokončno sprejel novo izdelani pravilnik. M. D.

Dedek Mraz je že na poti!

Tudi ob letošnji Novoletni jelki bo dedek Mraz v našem podjetju pripravil za otroke, ki so jih starši pravočasno prijavili, prireditev in jim razdeljeval darila po naslednjem programu:

Petek, dne 24. 12. 1971 ob 16. uri: za Livarno v Ivančni gorici

Sobota, dne 25. 12. 1971 ob 16. uri: za Skupne službe (Uprava, Projektivni biro, Programsko-razvojna služba, Avtopark, Enota za delo v inozemstvu in Alfa-Laval)

Nedelja, dne 26. 12. 1971 ob 10. uri: za obrat Elektromontaža

Nedelja, dne 26. 12. 1971 ob 16. uri: za obrata CKV Ljubljana in Trata

Ponedeljek, dne 27. 12. 1971 ob 16. uri: za Tovarno elektronskega prava

din
montažo 130.880.250
proizvodnjo 20.923.798
projektiranje 2.027.720

Na osnovi navedenih podatkov se vidi, da so kapacitete montažnih obratov zasedene z delom vnaprej za približno 7 mesecev, proizvodnje za 3 mesece in projektiranja za 3 mesece, s čimer je torej planiranim obveznostim v celoti zadoščeno.

Ti podatki, ki obsegajo le majhen del tistega, kar je potrebno za ugotovitev dobrega gospodarjenja, pa lahko kljub temu zanesljivo kažejo, da bo poslovno leto uspešno zaključeno, kar so že potrdili rezultati 9-mesečnega periodičnega obračuna.

ALEKSANDER REMEC

Za obrate, ki imajo svoj sedež v Ljubljani, bo prireditev kot običajno v prostorih Tovarne elektronaprav v Vojkovi ulici.

Obrata CKV Maribor in CKV Koper bosta pripravila lasten program, o čemer bodo starši pravočasno obveščeni.

Starše prosimo, naj svoje otroke zanesljivo pripeljejo na prireditev po določenem razporedu in jim tako omogočijo srečanje z dedkom Mrazom, ki bo zanje razen daril pripravil tudi pester program.

SINDIKALNI
ODBOR IMP

IMP GLASNIK izdaja delovna skupnost IMP – Industrijskega montažnega podjetja v Ljubljani. Izhaja mesečno v 3200 izvodih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Titova 37. Ureja uredniški odbor: Anton Gruden, Aleksander Herman, dr. Gabriel Kržič, Valentin Mendživec, inž. Janez Mihelčič, inž. Jože Naglič, Aleksander Perdan (odgovorni urednik), inž. Adolf Potokar, Aleksander Remec, Edvin Stepančič (glavni urednik), inž. Dušan Udovič, inž. Stane Završnik, Slavko Žagar. Tiska Tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani.

POČASTITEV LETOŠNJIH JUBILANTOV

10 20 LET

Vsakoletna počastitev delavcev ob njihovi dopolnitvi 20-letnega oziroma 10-letnega neprekinjenega delovnega staža v podjetju ima v svojem bistvu zgleden namen dati priznanje stalnim kadrom, s katerimi podjetje lahko vedno računa. Saj so stalni in kolektivno zvesti kadri naše največje bogatstvo ter so glavna garancija tudi za bodoče uspešno delo in razvoj podjetja. Pripredite v čast letošnjim jubilarantom – 22 „dvajsetletnikom“ in 123 „desetletnikom“ – bo v petek, 10. decembra 1971, v Festivalni dvorani v Ljubljani, Trg VII. kongres ZKJ 1, s pričetkom ob 19. uri.

Na tem sprejemu, na katerega so vabljeni tudi njihovi zakonci, bodo jubilarantom podelili priznanja in praktična darila, ki so jih na osnovi pravilnika odobrili organi upravljanja podjetja. Vsem delovnim tovarišem ob njihovem letošnjem jubileju tudi naše iskrene čestitke.

Uredniški odbor „Glasnika“

V naslednjem pa objavljamo popis naših letošnjih „dvajsetletnikov“ in „desetletnikov“, pri čemer pripominjamo, da je moral biti leta zaradi zgodnjega izida te številke Glasnika sestavljen že od 18. novembra in je čisto mogoče, da bodo obrati v svojih kartotekah do 10. decembra „odkrili“ še kakega jubilaranta.

20-LETNIKI

CKV LJUBLJANA

1. Avbelj Jože – VK mont. centr. kurj.
2. Krištofelc Janez – VK vodov. inst.
3. Preglej Štefan – VK mont. centr. kurj.
4. Sirk Martin – šef montaže
5. Šmid Drago – šef nabave

CKV MARIBOR

1. Avguštin Franc – VK vodov. inst.
2. Drajzibner Štefan – VK vodov. inst.
3. Kladnik Anton – VK mont. centr. k.
4. Lešnik Jože – VK vodov. inst.
5. Rajniš Karel – VK klepar
6. Tisaj Ivan – VK vodov. inst.
7. Zupan Rado – refer. nabave

ELEKTROMONTAŽA

1. Dražumerič Adolf – šef montaže
2. Juršič Marjan – VK elektr. inst.
3. Mihelčič Milan – VK elektr. inst.
4. Skale Ivan – VK elektr. inst.
5. Vodopivec Vlado – VK elektr. inst.

TEN

1. Dolničar Franc – VK električar
2. Palme Karel – konstrukter

PROJEKT. BIRO

1. Šarabon Pokla – strojepiska

UPRAVA

1. Križan Anton – refer. za kodifik.
2. Stepančič Edvin – direkt. sploš. in kadr. sl.

10-LETNIKI

CKV LJUBLJANA

1. Bobič Anton – KV vodov. instalater
2. Boštele Edo – VK klepar
3. Brlečič Rudolf – KV varilec
4. Gomol ing. Miran – vodja montaž. kompl. obj.
5. Gobec Silva – strojepiska
6. Hribar Vinko – VK klepar
7. Korošec Ivanka – strojepiska
8. Pečar Marija – korespon. – stenodakt.
9. Pograjc Olga – pomočnik kalkul.
10. Štefe Jože – VK mont. centr. kurj.
11. Vilhar ing. Jakob – vodja grupe za mer. in kalk.
12. Vodnik Bernard – KV klepar
13. Zakrajšek Anton – KV mont. centr. kurj.
14. Zaletelj Ignac – VK klepar
15. Žot Silvester – KV mont. centr. kurj.

CKV MARIBOR

1. Bela Anton – KV vodov. instalater
2. Dražnjajder Stanko – VK klepar
3. Ferlič Franc – PK mont. centr. kurj.
4. Jakopec Franc – VK vodov. instalat.
5. Kirbiš Karel – KV klepar
6. Kramberger Vinko – KV mont. centr. kurj.
7. Lah Ivan – VK vodov. instal.
8. Mejač Marcel – VK klepar
9. Milošič Franc – KV mont. centr. kurj.
10. Mesarič Ivan – KV vodov. instalat.
11. Padušek Vinko – KV mont. centr. kurj.
12. Teskač Ivan – samost. refer. v knjigov.
13. Vake Stanislava

CKV KOPER

1. Germanis Silvo – VK vodov. instalat.
2. Krhin Miroslava – čistilka
3. Lovrečič Valerij – VK monter centr. kurj.

TRATA

1. Čebular Fani – delavka
2. Hrženjak Alojz – delavec
3. Janežič Miroslav – referent v komerc.
4. Jurjevič Leopold – VK varilec
5. Novak Franjo – kontrolor
6. Novak Cveta – tehnični administr.
7. Peršin Bernarda – tehnični administr.
8. Pungercar Jože – KV varilec
9. Štrekelj Zvonimir – referent v komerc.
10. Šuštersič Marjan – KV varilec
11. Težak Ivan – vodja servisa
12. Tome Alojz – refer. nabave

LIVARNA IVANČNA GORICA

1. Čučuk Ljubica – KV jedrarka
2. Grabljovec Vinko – KV kalupar
3. Hribar Rudi – KV kalupar
4. Kastelic Vera – samost. refer. v knj.
5. Kastelic Franc – remont. klj.
6. Mendiževc Valentin – teh. direktor obrata
7. Primc Alojz – PK delav.
8. Skubic Franc – obratni elektr.
9. Zorc Slavko – KV livar-kalup.

ELEKTROMONTAŽA

1. Abraham Ludvik – VK elektr. inst.
2. Breznik Ivan – VK elektr. instal.
3. Dolinar Stanka – skladiščnik
4. Dvoržak Valter – VK elektr. inst.
5. Gregoran Jože – šef skladišča
6. Kranjc Jože – VK elektr. inst.
7. Lotrič Jože – VK elektr. inst.

8. Martinjaš Rudi
9. Mikulič Anton
10. Novak Ivan
11. Omerzu Vlado
12. Stopar Ciril
13. Starešinič Franc
14. Svetek Majda
15. Terčič Marjan
16. Trobec Peter
17. Tršinar Zvone
18. Ulanec Ivan
19. Volavšek Janez

- KV elektr. inst.
- KV elektr. inst.
- KV elektr. inst.
- VK elektr. inst.
- VK elektr. inst.
- VK elektr. inst.
- obrač. refer.
- šef montaže
- VK elektr. inst.
- KV elektr. inst.
- KV elektr. inst.
- VK elektr. inst.

TEN

1. Čerģič Kosa – PK delavka
2. Fink Ivan – VK električar
3. Jančar Peter – KV el. mehanik
4. Jeločnik Majda – samost. refer. v knj.
5. Kastelec Milan – KV ključavničar
6. Kovačič Hilda – KV el. mehanik
7. Merhar Stana – tehn. risar
8. Mihovec Anica – KV el. mehanik
9. Nagode Anton – VK strugar
10. Okoren Jože – VKV ključavničar
11. Pavlič ing. Pavel – vodja priprav. in org. dela
12. Pintar Ciril – skladiščnik
13. Pogačar Jože – komerc. tehn. ref.
14. Robida Ljubica – mater. dispon.
15. Setnikar Ivan – KV električar
16. Svetek Ivan – VK ključavničar
17. Varšek Janez – VK ključavničar
18. Zidarn Anton – skladiščnik
19. Žerovnik Janez – KV električar
20. Žnidaršič Andrej – KV el. mehanik
21. Žuntar Jože – KV ključavničar

OBRAT ZA DELA V INOZEMSTVU

1. Kobe Ivan – VK elektr. inst.
2. Majcen Jože – KV mont. centr. kurj.
3. Novak Jože – PK elektr. inst.
4. Perpar Franc – KV elektr. inst.
5. Rudnički Tomo – KV vodov. inst.
6. Škrjanc Franc – VK elektr. inst.
7. Špec Franc – KV elektr. inst.
8. Vinkovič Stjepan – KV elektr. inst.

AVTOPARK

1. Bernik Marjan – VK avtomehanik
2. Kočevar Jože – KV šofer
3. Tomažin Jože – KV šofer

PROJEKT. BIRO

1. Babnik ing. Janez – vodja proj. grupe
2. Glavan Martina – tehnič. risar
3. Hozjan Ivanka – administr.
4. Hartman ing. Janez – vodja proj. grupe
5. Lapajne Zalka – tehnični risar
6. Rituper Rudolf – vod. projektant
7. Udovič ing. Dušan – vodja proj. bir. za el. tehn.

PROGR. – RAZV. SLUŽBA

1. Zagoričnik ing. Stane – razvijalec

UPRAVA

1. Dražumerič Miro – komerc. tehn. ref.
2. Hlebš Olga – admin. referent
3. Indihar Ludvik – šef skladišča
4. Jama Nevenka – refer. v knjigov.
5. Juvanc Danica – admin. referent
6. Klanjšček Regina – refer. v knjigov.
7. Mahkovec Rihard – arhivar
8. Plestenjak Marija – samost. ref. v knjigovodstvu
9. Rogelj Emil – VK šofer
10. Sajovic Marta – samost. ref. v knjigovodstvu
11. Špoljarič Majda – snažilka
12. Trampuš Egidija – šef knj. in obr. obrata

Delo organov upravljanja in kolektivnih izvršilnih organov

V novembru so se sestali na sejah centralni delavski svet, odbora za gospodarjenje ter za programiranje in razvoj, pa tudi vsi obratni delavski sveti.

CENTRALNI DELAVSKI SVET

je na svoji seji 12. novembra obravnaval podatke o analizi poslovanja v devetih mesecih tekočega poslovnega leta, razpravljaj o delitvi dohodka za III. tromesečje ter o splošnem gospodarskem in finančnem stanju podjetja.

Ob analizi poslovanja, o kateri je poročal Aleksander Remec, je CDS ugotovil, da je bilo poslovanje uspešno tako v podjetju kot celoti, kakor tudi v posameznih obratih. Kljub dosedanjim ugodnim podatkom pa je CDS tudi za bodoče poudaril popolno disciplino v izvajanju planskih nalog, zlasti tudi glede stroškov poslovanja. Poročilo o analizi poslovanja je nato CDS sprejel.

Po poročilu Alojza Kosija o periodičnem obračunu za III. tromesečje je CDS sprejel predlagano delitev dohodka, s tem da se presežni del osebnih dohodkov razdeli v 3 obrokih: 20 % celotne mase v novembru, 50 % v decembru in 30 % v januarju. Delavcem, ki so na delu v tujini, se izplača akontacija presežnega dela v višini 30 % enomesečnih osebnih dohodkov.

Na podlagi poročila o stanju terjatev in obveznosti podjetja je CDS ugotovil, da terjatve še vedno naraščajo. Terjatve podjetja se v glavnem likvidirajo s kompenzacijami in asignacijami, pri čemer se hkrati poravnava obveznosti podjetja. Na ta način se zmanjšuje priliv gotovinskih sredstev na žiro račun, zaradi česar ob času izplačila osebnih dohodkov nastaja problem, kako pridobiti zadostna sredstva za izplačilo. Potrebno je torej, da vse pristojne službe z vsem svojim vplivom pri naročnikih sodelujejo pri izterjavi, v bodoče pa je treba čim več sredstev nameniti za obratna sredstva.

Ugotovljene so bile nadalje povečane zaloge v skladiščih. Kopičijo se zaloge nekurantnega materiala. Obrati so dolžni ves neku-

rantni material čimprej karkoli odprodati ali odpisati, da se čim bolj zmanjša bremenitev obratnih sredstev.

CDS je potrdil še predlog odbora za gospodarjenje o darilih in nagradah za delavce, ki bodo letos dopolnili neprekinjeno 10-letno oziroma 20-letno zaposlitev pri podjetju.

ODBOR ZA GOSPODARJENJE TER ZA PROGRAMIRANJE IN RAZVOJ

sta se sestala na skupni seji 18. novembra.

Aleksander Remec je na seji poročal o doseženi realizaciji v oktobru in skupaj v 10 mesecih tekočega poslovnega leta.

Odbora sta ugotovila, da je bil letni plan do konca oktobra dosežen v višini 94,8 %, tako da je računati, da bo letni plan v celoti izpolnjen že v novembru.

Ker se že bliža novo poslovno leto, naj plansko-analitska služba sestavi osnutek plana za leto 1972. Vse potrebne podatke morajo dati obrati, pri čemer naj se držijo, zlasti v pogledu stroškov, nivoja v letu 1971. Planirati pa je čim manj nadurnega dela.

Oba odbora sta nato obravnavala poročilo in sklepe začasne komisije, ki je imela nalogo analizirati gospodarsko stanje v Tovarni elektronaprav in sestaviti predloge za njihovo izboljšanje. Predlog o potrebnih ukrepih obsega 24 točk. Odbora sta ugotovila, da je komisija opravila obsežno delo, predlagani ukrepi, ki se odobrijo, pa nalagajo TEN odgovorne naloge.

Najkasneje do 6. decembra je izstaviti vse začasne situacije za izvršena dela ter račune za prodano blago. Operativna služba je dolžna poprej razčistiti vse morebitne sporne zadeve na gradbiščih. Vse letne situacije pa je sestaviti v času od 6. do 20. decembra.

Letni inventurni popis bo od 20. do 30. decembra. Obrati morajo čimprej predlagati člane popisnih komisij. Do začetka popisa pa je s posameznih gradbišč

vrniti ves odvečni material v skladišča.

Vsi obrati so tudi zadovoljeni, da čim prej izdelajo predlog svojega razvojnega programa.

V komisijo podjetja za samoupravno sporazumevanje je bil imenovan tov. Janez Stanovnik. O predlogu za novo razporeditev rednega delovnega časa v prihodnjem letu se bodo morali predhodno izjaviti posamezni obratni delavski sveti.

OBRATNI DELAVSKI SVETI

so na svojih sejah obravnavali analizo poslovanja v razdobju januar – september in delitev dohodka za III. tromesečje.

Vsi ODS so nadalje pri tolmačenju samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka sprejeli sklep, da posamezne organizacije združene dela (obrat) pristopajo k samoupravnemu sporazumu in pooblaščajo podjetje IMP kot celoto, da jih zastopa pri obračunavanju rezultatov poslovanja, kar pomeni, da se bodo ravnale po uspehih podjetja kot celote.

ODS so nadalje razpravljali o svojih specifičnih problemih in sprejeli ustrezne sklepe:

CKV Ljubljana

ODS je sprejel poročilo o delu stanovanjske komisije, po poročilu o inventurnem stanju v skladišču orodja pa je sklenil, da se vsi viški knjižijo v dobro izrednih dohodkov, primanjkljaji pa v breme izrednih izdatkov. Razpravljaj je še o nekaterih izrednih izdatkih.

Elektromontaža

Po predlaganem seznamu orodja in drobnega inventarja se od 1. 1. 1972 dalje v seznamu navedeni predmeti štejejo kot potrošni predmeti brez osebne zadolžitve posameznika. Obrat bo kupil 2 stanovanji – eno v Ljubljani, drugo pa v Domžalah.

CKV Maribor

Odobri se zvišana postavka za prekritje skladišča v znesku 500.000 din. Za nabavno službo se kupi polto-

vorno dostavno vozilo IMV, osebni Fiat 125 S pa za upravo obrata.

CKV Koper

ODS je razen o analizi poslovanja za razdobje januar – september in o delitvi dohodka za tri tromesečja razpravljaj še o nekaterih stanovanjskih zadevah delavcev in sprejel ustrezne sklepe.

Tovarna elektronaprav

Sklepe, ki jih sprejme ODS na katerikoli seji, je treba obravnavati na poznejših sejah vse do njihove realizacije.

Na novo se uredi jedilnica v tovarni.

ODS je nadalje sklenil predlagati centralnemu delavskemu svetu, naj bi bile glede na 42-urni delovni teden v letu 1972 vse sobote proste, o načinu nadomestila manjkajočih ur pa naj izdela predlog kolegij tovarne.

Delavcem tovarne, ki delajo na montaži (na terenu), pripada na efektivne ure, opravljene na montaži, poprečno presegevanje norm delavnice, kateri pripadajo.

Na pritožbo nabavnih referentov, da je kilometrina 0,90 din za mestne vožnje prenizka, je ODS pooblastil kolegij tovarne, da izdela ustrezen predlog za spremembo.

Komisija za norme in kategorizacijo mora do nasled-

nje seje ODS pregledati pravilnik o normah in odpraviti eventualne napake. O tem mora poročati na naslednji seji.

Osnutek predloga glede stimulacije konstrukcije mora biti izdelan do sestave novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov.

Trata

ODS je sklenil, da se nabavi avtobus za prevoz delavcev v Ivančno gorico. Pravilnik o normah in vrednotenju del je treba izdelati do decembra.

Odpíše se ves nekurantni material v skladišču.

Sindikalni organizaciji tovarne se dodeli dotacija din 4.000, v livarni Ivančna gorica pa din 2.000.

Skupne službe

Na podlagi predloga o delitvi dohodka za III. tromesečje bo Projekтивni biro ves presežek osebnih dohodkov za to tromesečje namenil za sklade. Razdeli pa se, presežek osebnih dohodkov, ki je ostal nerazdeljen iz prvega četrtletja.

ODS je v nadaljnjem poslušal poročilo Mirana Mišelčiča o samoupravnem sporazumu in o delu komisije za sestavo novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, ki mora biti vsklajen z določbami sporazuma.

G. K.

Padec konjunktore

Pristojni zvezni organi pričakujejo do konca leta delni padec sicer izjemno visoke konjunktore gradbene dejavnosti.

V začetku septembra so imela gradbena podjetja sklenjenih za letos za 21,7 milijarde dinarjev pogodb ali 17 % več kot lani.

Najintenzivnejše naraščanje vrednosti gradbene dejavnosti pričakujejo letos na Hrvaškem. Na drugem mestu je BiH, nato pa Slovenija in Srbija.

Visoka konjunktura vse močnejše vpliva na nestabilnost tržišča z gradbenim materialom in splošno naraščanje cen na področju gradenj. Cene gradbenega materiala so bile namreč v začetku septembra 31 % višje, kot je bilo lansko poprečje. Ni podatkov, za koliko se je podražila gradnja sama, vendar je značilno, da se je kljub naraščanju vrednosti gradbene proizvodnje za 28 % število efektivnih ur povečalo le za 0,2 %.

AKTUALNO • AKTUALNO • AKTUALNO • AKTUALNO • AKTUALNO • AKTUALNO •

Pomen verificiranega samoupravnega sporazuma za naše podjetje

Kakor smo omenili že v predzadnji številki „Glasnika“, je republiška verifikacijska komisija 22. septembra verificirala tudi samoupravni sporazum podjetij gradbene panoge, s katerim se usmerja delitev dohodka in osebnih dohodkov tudi v slovenskih montažnih in instalacijskih podjetjih.

Moj namen ni ponavljati, kar je že bilo napisano v samem postopku nastajanja sporazuma, ampak temeljiteje osvetliti predvsem tista določila sporazuma, ki bodo morala najti svoje mesto tudi v pravilnikih podjetja o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

Zakonodajalec, torej republiška skupščina, je s sprejetjem zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov, uresničila že dalj časa trajajoča prizadevanja republiškega izvršnega sveta za nekimi ustreznimi merili pri delitvi dohodka in osebnih dohodkov. To naj bi bila zadostna protiutež nekontroliranemu divjanju osebnih dohodkov, ki so se zlasti ob koncu preteklega leta vrto-glavo povečali. Ker je bilo to divjanje spremljano tudi z divjanjem cen, je bilo očitno, da se vrtimo v začaranem krogu, v katerem je bila nekaterim dejavnostim dana možnost pridobivanja neupravičenih zaslužkov. Ob koncu leta 1970 sprejeti ukrepi (maksimalno 11 %-no dovoljeno povečanje osebnih dohodkov v letu 1971 napram letu 1970) so sicer nekoliko omilili tempo tega nepotrebneza prehitavanja, vendar pogled na objavljeno

tabelo nikakor ne more biti spodbuden.

OB VIŠJIH OSEBNIH DOHODKIH TUDI VEČJI DELEŽ ZA SKLADE

Ker je treba korenine takemu stanju v naši stvarnosti iskati med drugim tudi v politiki delitve dohodka, ki so si jo privoščile uspešnejše in s tem bogatejše gospodarske organizacije, je prav, da si ogledamo najprej to plat.

Naše podjetje bo moralo v prihodnje pri delitvi dohodka upoštevati merila, ki jih vsebuje sporazum. Ta merila narekujejo uresničevanje intencij zakona, po katerih naj bi uspešnejše gospodarske organizacije na eni strani zagotavljale svojim delavcem višje osebne dohodke, na drugi strani pa izdvajale pri delitvi dohodka tudi večji relativni delež v sklade. Kljub temu, da smo bili pripravljavci sporazuma drugačnega mnenja, je republiška verifikacijska komisija uveljavila svojo zahtevo

o omejitvi zgornje višine osebnih dohodkov na zaposlenega pogojno nekvalificiranega delavca (pNK). To omejitev je opravičila s tem, da možnosti izplačila višjih osebnih dohodkov, kot je mesečno 1.500 din neto na pNK, skoraj v 100 % vseh primerov ni posledica zaslug delovnega kolektiva, ampak posledica privilegijev, ki jih posameznim dejavnostim nudi neurejeno tržišče. Hkrati je tako opredeljena omejitev vsekakor spodbuda za izboljšanje izobrazbene strukture zaposlenih v podjetju, saj boljši sestav zaposlenih glede na dejansko stopnjo izobrazbe potiska dovoljeni povprečni osebni dohodek navzgor. To seveda velja ob predpostavki, da morajo delavci z višjo povprečno stopnjo izobrazbe zagotoviti tudi višji poslovni uspeh.

skupine delavcev. S tem narekuje podjetjem tako oblikovanje pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov, ki bodo v večji meri kot doslej upoštevali dejanske zahteve delovnih mest glede ustrezne stopnje šolske izobrazbe in usposobljenosti. Pri tem opozarja tudi na potrebo po opredelitvi natančnejših delovnih norm, ki so zaradi običajnih 20 do 25 % stopenj preseganja postale tarča upravičenih dvomov o njihovi objektivnosti.

Kdor podrobneje pozna določila sedaj veljavnega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov v našem podjetju, ve, da bomo morali narediti nekaj ustreznih „operacij“ tudi v tem pravilniku. Tako naj se v celoti uveljavi načelo nagrajevanja po delovnem mestu, ki ga nekateri danes vse preveč enostavno pojmujejo.

TEMELJITO PREUČITI ZASEDBO DELOVNIH MEST

Za vsako delovno mesto se praviloma zahteva določena stopnja izobrazbe, ki je vsi zaposleni z nižjo stopnjo izobrazbe

lahko naredili tudi za druge izobrazbene kategorije zaposlenih, kar narekuje podjetje temeljito preučitev zasedbe delovnih mest, pa čeprav bo treba reči bobu bob, mesu pa meso.

Tak pregled bo zato ob uveljavitvi novega pravilnika zahteval preimenovanje nekaterih kategorij „visokostrokovnih“ delovnih mest v višjestrokovne, nekaterih „višjestrokovnih“ v srednje strokovne, itd; prav tako pa bo treba veliko večino delavcev brez opravljenega izpita za kvalificiranega delavca razporediti v kategorijo polkvalificiranih delavcev, tistih brez opravljenega izpita za visokokvalificiranega delavca pa v kategorijo kvalificiranih delavcev.

UVELJAVITEV NAČEL SPORAZUMA V NOvem PRAVILNIKU

Rad bi opozoril, da naj tega posameznika ne jemljejo kot obliko kakršnegakoli kraterja „pravic“ do višjega naziva, saj do tega glede na določila samoupravnega sporazuma še zdaleč niso upravičeni. Prepričan pa sem, da bo moral novi pravilnik o delitvi osebnih dohodkov upoštevati načelo solidarnosti, po katerem naj bo vsakemu zaposlenemu zagotovljena vsaj dosejanja urna postavka za delo, ki ga opravlja.

Ob takem stališču sestavljalcev teksta in tabel pravilnika, komisij za dodelitev osebnih dohodkov ter organov upravljanja v podjetju upravičeno pričakujemo, da bodo lahko uveljavili težnje zakone o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov ter sprejete obveze iz verificiranega samoupravnega sporazuma.

MIRAN MIHELČIČ

GIBANJE NOMINALNIH IN REALNIH OSEBNIH DOHODKOV

Obdobja	Povprečni nominalni osebni dohodki na zaposl. mesečno din	I N D E K S I		
		Nominalnih OD	Življenjskih stroškov	Realnih OD
1970	1376	119,9	111,3	107,7
1969	1148			
I-VIII-71	1555	113,0	112,1	100,8
1970	1376			
I-VIII-71	1555	119,2	113,6	104,9
I-VIII-70	1304			

CELOTNEJE UVELJAVITI NAČELO NAGRAJEVANJA PO DELOVNEM MESTU

Sporazum postavlja pri tem vsem uspešnejšim gospodarskim organizacijam montažne in instalacijske dejavnosti zahtevo po minimalnem 15 % izdvajanju dohodka v poslovni in rezervni sklad podjetja, kar pa zaradi slabše kadrovske strukture zaposlenih v našem podjetju še ne pomeni, da je obveznost našega podjetja do naložb v razširjeno reprodukcijo s tem že izpolnjena.

Sporazum vsebuje tudi določila o podrobnejši delitvi tistega dela dohodka, ki ga je podjetje pri delitvi dohodka lahko namenilo za osebne dohodke. V svojem 12. členu opredeljujejo nato urne postavke za sporazumne kvalifikacijske in izobrazbene

od zahtevane še zdaleč ne morejo nadomestiti s trudom in izkušnostjo. V preteklosti se je zaradi apetitov po višjih osebnih dohodkih vse prerao pozabljalo na to resnico, kar je pripeljalo do nemogočega razkoraka med zahtevano in stvarno izobrazbo zaposlenih na delovnih mestih, za katera se zahteva visoka, višja in srednja strokovna izobrazba. Podoben primer najdemo na delovnih mestih, za katera se zahteva visoka, višja in srednja strokovna izobrazba. Podoben primer najdemo na delovnih mestih, za katera se zahteva visoka, višja in srednja strokovna izobrazba.

Podjetje je po določilu 24. člena sporazuma dolžno zagotoviti vsem delavcem z dokončano poklicno šolo in opravljenim izpitom za kvalificiranega delavca ter 2-letno prakso na delovnem mestu, ob 182-urnem delovnem mesecu, normalnem delovnem učinku in normalnem poslovnem uspehu podjetja 1350 dinarjev osebnega dohodka. Podobno opredelitev bi

AKTUALNO • AKTUALNO • AKTUALNO • AKTUALNO • AKTUALNO • AKTUALNO •

Z OBISKA PRI NAŠIH MONTERJIH NA TUJEM

»Pravočasno bomo

šitve sporazumno premaknili v začetek decembra 1971.

Razumljivo je, da je imela ta zamuda občutne posledice za normalni potek del, zlasti pa je napravila zmedo v prvotno določenem terminskem planu, predvsem za tista dela, ki so jih izvajali naši kooperanti: SGP KONSTRUKTOR iz Maribora, ki je izdelalo in montiralo jekleno konstrukcijo kotlar-

sam v lastni režiji, so bili naši delavci prisiljeni ne glede na svoje delovno mesto oz. kvalifikacijo in strokovnost izvršiti ta gradbena dela. Predvsem je šlo tu za dela pri kanalizaciji, ki je bila ponekod globoka tudi 4 m, ureditvi industrijske proge, lovilca maščob, oljne jame, dela pri izgradnji temeljev za dimovodne kanale globine 4 m itd.

kvalifikacijo ter so s tem pripomogli, da smo v glavnem naše obveze okoli gradbenih del pravočasno izpolnili in s tem pripravili montažnim skupinam možnosti za nadaljnje delo.

Kljub velikim težavam so naši monterji z veliko vnelo pričel z delom v začetku avgusta in svoje naloge uspešno opravljajo in skušajo nadoknaditi zamujeno.

Prav po zavzetosti vseh delavcev in vodstva gradbišča smo prepričani, da nam bo kljub velikim težavam, ki smo jih že opazili, in težavam, ki so bile stalne z dobavo materialov in opreme uspelo izvršiti sprejete naloge do pogojenega roka: kotlarna mora v poskusno obratovanje v začetku decembra, v redno produkcijo koncem leta 1971.

DOBRO IZBRANI KOOPERANTI

Če hočemo opisati današnje stanje na tem gradbišču, kakor smo ga ugotovili ob našem zadnjem obisku v Dresdnu, lahko rečemo, da montažna dela uspešno napredujejo, čeprav smo še sedaj večkrat prisiljeni uporabljati strokovne delavce z določena nedokončana gradbena dela.

Delavci morajo glede na kratkotermi rok v svojo maloštevilnost večkrat delati tudi po 14 ur dnevno, dogodi pa se tudi, da morajo delati še ob sobotah in nedeljah.

O naših kooperantih, ki so sodelovali pri izgradnji kotlarnice, lahko povemo le najboljše. SGP KONSTRUKTOR iz Maribora je v dokaj kratkem času izdelalo

90-metrski dimnik, ob njem kotlarna, v kateri sedaj opravljajo montažna dela, in cisterna, ki jo je zgradilo podjetje Djuro Djaković

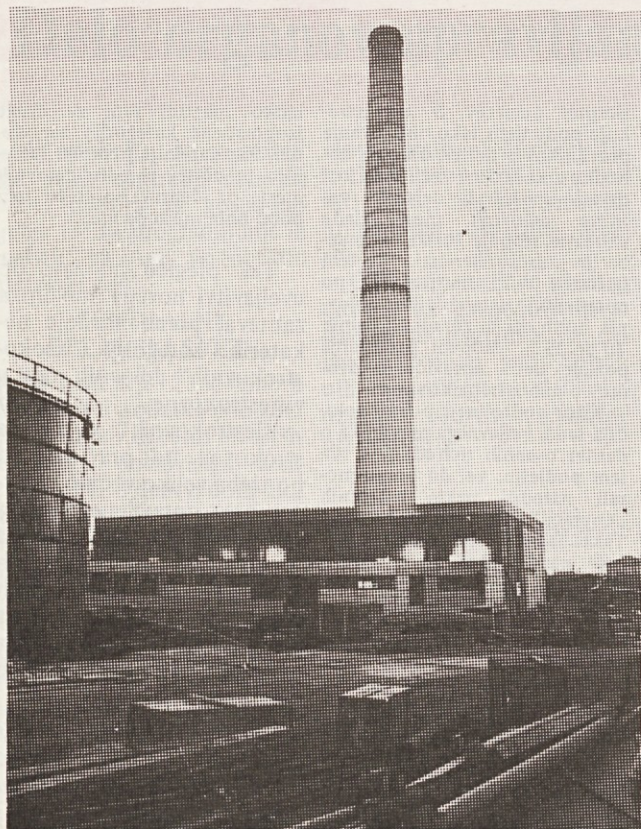
ne, KIJEVO iz Beograda, ki je opravilo zazidavo in pokritje strehe konstrukcije hale z Durisol ploščicami, in beograjska VATROSTALNA, ki je zgradila 90 m visok betonski dimnik. Pa tudi pri instalacijskih in montažnih delih se je čutila zamuda, saj smo tudi tu morali prvotno določene roke podaljšati, kar je vneslo v vnaprej programirano delo, ki je bilo vezano na načrtovanje delovne sile, nabavo in izdobo opreme, transport itd., precej zmede in težav.

Ker se je obrat pogodbeno zavezal, da bo določena gradbena dela opravil

ZAVZETOST VSEH JE NADOKNADILA ZAMUJENO

Ko že omenjamo vse to, ne moremo mimo tega, da ne bi posebej pohvalili vse tiste naše delavce, ki so pokazali svoje precejšnje razumevanje, s tem da so sodelovali pri vseh navedenih gradbenih delih ne glede na svoje delovno mesto, strokovnost in

Montaža kotlov teče v pospešenem tempu

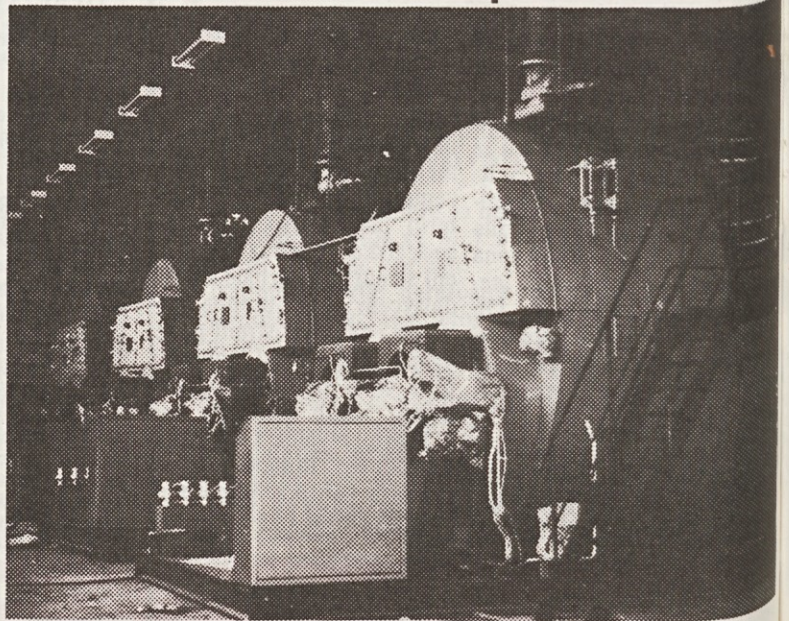
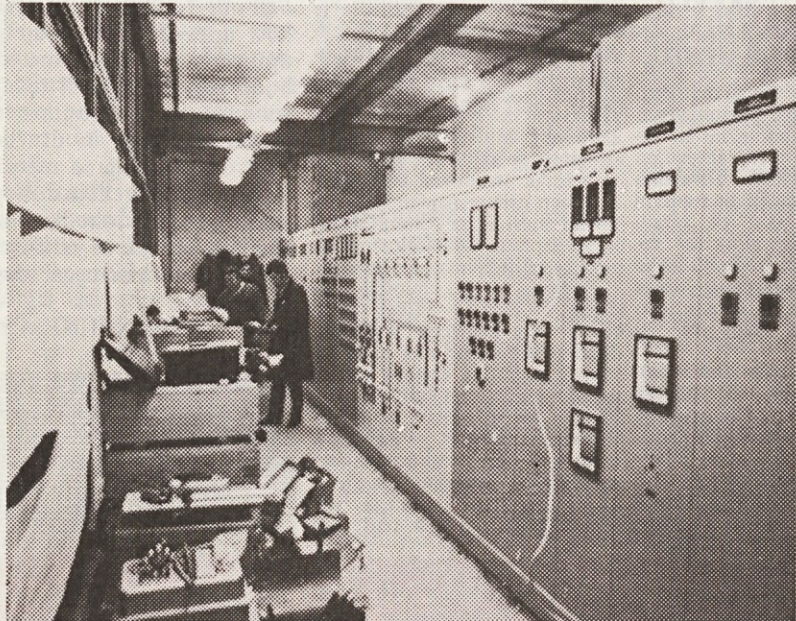

Ena izmed pomembnih nalog, ki jo je prevzel naš obrat CKV v Mariboru, je delo na kotlarni „PLANETA“ Radebeul v Dresdnu v DDR. To delo je obrat prevzel v inženiringu v sodelovanju z birojem za dela v inozemstvu in blagovni izvoz našega podjetja in obsega: projektantska dela za gradbena in instalacijsko-montažna dela, nadalje gradbenega dela, konstrukcijsko-montažna dela in vsa druga montažna dela v zvezi s tehnologijo kotlarnice.

Po pogodbi z investitorjem je le-ta prevzel vsa dela do kote + 0.0, to je izgradnja temeljev in kleti, kotlovniskega objekta ter temeljev za dimnik, dokončal pa naj bi jih najkasneje do 15. julija. Na ta rok so bila terminirana vsa ostala dela pri izgradnji kotlovnice. Ker pa investitor svoje obveze ni izpolnil do dogovorjenega roka, je imelo to za posledico, da je prišlo pri naših delih do precejšnje zamude.

Komandni pult, izdelek naše Tovarne elektrona-prav, ki je napravil na Nemce zelo dober vtis

Po prvotni pogodbi naj bi bila vsa dela končana v septembru, zaradi investitorjeve zamude pa smo rok dovr-

DRESDEN — DDR

zaključili!«

montiralo jekleno konstrukcijo, KIJENO iz Beograda je solidno vgradilo Durisol plošče na konstrukcijskem objektu. VATROSTALNA pa je v rekordnem

del in nedokončane montaže strojne opreme, opravlja dela v redu in v splošno zadovoljstvo. Tudi delavci tega obrata se zavedajo svojih nalog in skušajo z vsemi močmi pravočasno zaključiti.

Pohvaliti moramo tudi delavce TOVARNE ELEKTRO-NAPRAV, ki so se zelo potrudili pri izdelavi 12 m dolgega komandnega pulta, s katerim so si napravili precejšnje reference, saj je pult že na prvi pogled napravil zelo dober vtis na investitorja.

POHVALA TUDI VODSTVU GRADBIŠČA

Vodstvo gradbišča se je po začasnih težavah hitro znašlo, kljub temu, da se je prvič srečalo s tako obsežnimi deli, ki se izvajajo v tujini — daleč od sedeža podjetja oz. obrata. Precej sta k temu pripomogla tov. Strmole in tov. Gartnerjeva, ki sta lahko od samega začetka nudila neposredno tiste izkušnje, ki sta si jih pridobila na delu v DDR pred leti, ko sta bila zaposlena v Eberswalde.

Prav tako moramo pohvaliti neumorne šefe montaž in vodilne monterje, npr. tov. Lorenčiča in tov. Rebernaka in obrata CKV Maribor, tov. Bankota iz

Sefa montaže Lorenčič in Rebernak sta očitno zadovoljna ob pogledu na že opravljeno delo

čas u zgradila 90 m visoki betonski dimnik. Največ težav smo imeli s podjetjem DJURO DJAKOVIC iz Slavonskega Broda glede izdobe kotlov in ostale opreme.

Se posebej zgledno pa je bilo sodelovanje med našimi obrati IMP, ki so bili udeleženi pri delih na kotlarni.

TUDI NAŠI TOVARNI IN ELEKTROMONTERJI

Tovarna TRATA se je izredno potrudila pri izdelavi, izdobi in montaži dimovodnih kanalov. Predvsem pa moramo pohvaliti delavce te naše tovarne za njihovo izredno prizadevnost pri izdelavi dveh uparjalcev po 2500 kg pare, dela avtomatike kotlarne in tudi pri drugih delih. To je velik uspeh tega kolektiva, če upoštevamo, da so razpolagali le z dokaj kratkim časom. (Mimogrede: več o tem uparjalniku in njegovem registru objavljamo s fotografijami na zadnji strani te številke Glasnika — op. ur.)

Obrat ELEKTROMONTAŽA, ki izvaja kompletno instalacijo elektrike na kotlarni, in sicer v precej težkih pogojih, ker je njihovo delo ovirano zaradi nekaterih še nedokončanih gradbenih

Pozdrav vseh delavcev IMP, ki so na delu v Dresdnu. Nasemejani obrazi kažejo, da so zadovoljni

dela na gradbišču disciplinirano, strokovno in nemoteno potekajo.

Vsi, ki izvajajo dela na tej kotlarni, poudarjajo predvsem, da gre precejšnja zsluga za nemoteno delo res kvalitetnim projektom: izdelal jih je projektivni biro CKV Maribor po idejnih zasnovah vodje tega biroja ing. Rudija Geršaka. Velika šola za strokovno izpopolnitev in pridobitev znanja pri vodenju velikega gradbišča pa je to delo za šefa tega gradbišča ing. Vlada Novaka. Pred odhodom na to delovno mesto je vodil projektantsko skupino, ki je izdelala načrte za to kotlarno. Kljub temu, da je sedaj prvič prevzel tako odgovorno nalogo, jo prav dobro rešuje kljub neštetim težavam.

Investitor, ki je CKV Maribor in s tem podjetju IMP zaupal to delo in ki je ob pričetku izrazil dokaj pesimistična gledanja, se ne more načuditi naglici in solidni izvedbi našega dela. Na vsakem koraku je čutili njegovo zadovoljstvo ter smo lahko prepričani, da si je IMP pridobilo pri tem delu odlično referenco za nadaljnja dela v DDR. Želja vseh delavcev in nas vseh je, da se na-

črti za izgradnjo kotlarne uresničijo, da se kotlarna izroči investitorju do roka ter da se vsi delavci zdravi in zadovoljni vrnejo na svoja delovna mesta v domovino.

DOBRA OSKRBA, TODA POŠTA — KASNI

Smatramo za dolžnost, da spregovorimo nekaj besed še o razpoložanju naših delavcev. Poudariti moramo, da je le-to dokaj dobro, predvsem zato, ker je bil dan poudarek dobri organizaciji prehrane in prenočišča. Hrana je dobra, domača, visoko kalorična in okusna: zanjo skrbijo pridne kuharice iz domovine, ki vnašajo v hrano nekaj domačnosti. Prav tako so v Dresdnu dokaj dobro urejena prenočišča. Delavci stanujejo v novo zgrajenih stanovanjskih blokih, kjer imajo na razpolago toplo in mrzlo vodo, umivalnice in kopalnice. Prostori so ogrevani s centralno kurjavo. Nekoliko jih

moti le to, da so stanovanja precej oddaljena od gradbišča. Večina se poslužuje za prevoz na delo rednih avtobusnih zvez, nekateri pa uporabljajo osebne avtomobile, ki so si jih pripeljali s seboj.

Glede prostega časa se pritožujejo, da ga imajo premalo, tako da jim ne preostaja časa za izlete in zabavo. Proste ure porabijo za čitanje dnevnega časopisa, revij in pošte, ki jo dobijo iz domovine. Predvsem jih moti to, da dobivajo pošto iz domovine šele po osmih ali celo desetih dnevih, tako da so ves čas v skrbeh za domače, zlasti tisti, ki so pustili doma ženo in otroke pa tudi tisti, za katerimi „jočejo“ dekleta. Vsi si želijo čimprej končati delo in se vrniti domov.

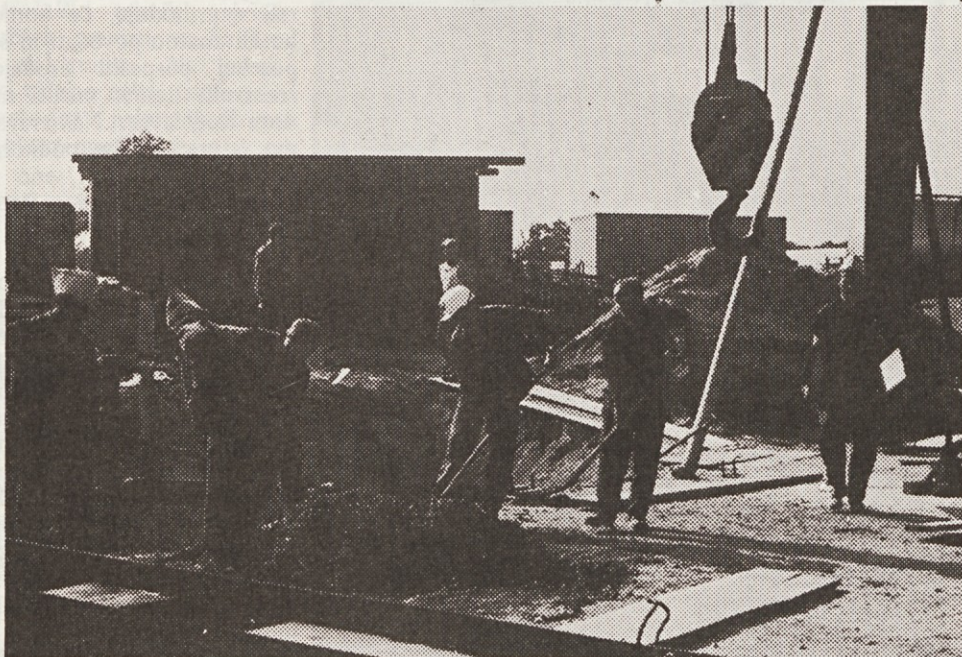
ŽELJA ZA STALNIMI STIKI S KOLEKTIVOM

Ne glede na to, da delajo daleč od sedeža podjetja oz. svojega obrata, si želijo biti na tekočem z dogajanjem v domovini, predvsem pa jih podrobno zanimajo aktualni dogodki v okviru podjetja. Zanima jih, kako bo urejeno vprašanje osebnih dohodkov in nagrajevanje po samoupravnih sporazumih, kakšni so rezultati dela obrata in podjetja ter kakšne so perspektive za delo v letu 1972. Pri vseh delavcih je čutili, da se zavedajo svoje naloge, da živijo s kolektivom in z delom, katerega so sprejeli, ter obljublajo, da bodo svoje naloge pravočasno izvršili.

Pozdravljajo vse svoje sodelavce iz obrata CKV Maribor, kakor tudi vse druge delavce IMP.

Ob zaključku še enkrat izrekamo zahvalo vsem našim delavcem v Dresdnu ter jim čestitamo k njihovu dosedanjemu uspehu, hkrati pa jim čestitamo za dan republike z željo, da si vzamejo tudi oni nekaj časa in ta naš veliki praznik skupno praznujejo.

ANTON GRUDEN

Pogosto se je bilo treba spoprijeti tudi s težaškimi delom

Novosti iz letošnjega poslovanja zastopstva Alfa-Laval pri IMP

Člane delovne skupnosti IMP bo verjetno zanimalo, kaj je letos novega v delu in poslovanju zastopstva Alfa-Laval pri IMP. Odločili smo se za kratek prispevek, ki naj izpopolni doslej objavljene informacije.

Od januarja dalje so pri zastopstvu firme Alfa-Laval vključene v eno organizacijsko enoto vse dejavnosti, ki sestavljajo kompleks zastopstva:

- zastopanje in obdelava tržišča za ves program Alfa-Laval
- konsignacijska služba s konsignacijskim skladiščem
- servisno-montažna služba.

S tem so bili v okviru IMP ustvarjeni pogoji za enotnejše vodenje in koordinacijo vseh služb ter za samostojen finančni obračun. Zastopstvo je strokovno in komercialno povezano z dunajsko vejo podjetja AL, ki je pristojna za nastop na jugoslovanskem tržišču.

Sicer pa je švedski Alfa-Laval matična enota tega mednarodnega koncerna, ki ga tvori 58 firm z 38 tovarnami in ustvarja letno poldrugo milijardo šved. kron prometa.

Za delo zastopstva je brez dvoma pomembna pridobitev oprema poslovnih prostorov v pritličju upravne zgradbe podjetja, dodatnega skladiščnega prostora in de-

lavnice ter nabava dveh servisnih avtomobilov.

Delo zastopnikov združuje zastopanje in obdelavo tržišča za molzne stroje, farmsko mehanizacijo, mlekarsko industrijo; nadalje stroje za opremo za procesne linije v vinarstvu, pivovarstvu, sadno-predelovalni industriji, pri škrobu, celulozi, papirju, oljih, maščobah, nafti, klavniški, kemični, farmacevtski industriji ter pri hladilnih napravah. To delo zahteva navezovanje in vzdrževanje poslovnih stikov s potencialnimi kupci - investitorji, strokovnimi institucijami in projektanti in ne nazadnje s poslovnimi bankami in uvoznimi podjetji. Stranke je treba često obiskovati, prirejati zanje simpozije in strokovne ogleda, udeleževati se je treba pomembnejših sejmov ter razstav.

Cenimo, da bo zastopstvo v sodelovanju z dunajskimi

predstavniki ustvarilo letos za okoli 2,5 milijona dolarjev poslov. Nagel razvoj jugoslovanskega gospodarstva moramo med drugim pripisati tudi stalnemu spremljanju tehniškega in tehnološkega razvoja v svetu, kakor tudi uvajanju moderne opreme in modernih tehnoloških postopkov v naše obrate. V tok teh dogajanj se je uspešno vključila s svojim programom tudi Alfa-Laval.

Prodaja strojev in opreme pa je le ena plat zastopniške dejavnosti. Dobavljene linije je treba še montirati, servisirati in oskrbovati z rezervnimi deli. Tu se začne delo servisno-montažne službe, ki v sodelovanju z inozemskimi monterji (pri zahtevnih ali novih montažah), ali pa v sodelovanju z monterji kupca poskrbi za pravočasno montažo, spuščanje strojev ali linij v pogon in često tudi za šolanje delavcev.

V zastopstvu je bila ustvarjena tudi tehniško-dokumentarna in inventurna kartoteka v naši državi obratujočih strojev in linij, ki jih je dobavila Alfa-Laval. Servisna služba sodeluje pri garancijskih popravilih ali pa intervenira na zahtevo strank, najsi gre za probleme tehnične ali pa tehnološke narave. Servisna skupina šteje 4 ljudi, ki so se že in se

še bodo dodatno strokovno izpopolnili pri Alfa-Lavalu. Uspelo nam je tudi, finančno gledano, službo osamosvojiti, saj odpade skoraj 70% storitev na račun strank. To lahko smatramo kot dokaj ugodno za prvo leto.

Konsignacijska služba skrbi za skladišče rezervnih delov in odpoklic delov (po naročilu strank) pri principalu, kot tudi imenujemo Alfa-Laval. Promet, se pravi uvoz, carinjenje in sama prodaja rezervnih delov strankam je precej zapleten in terja finančno, strokovno in komercialno znanje. Letos smo ta del službe kadrovsko okrepili, vendar bomo morali v prihodnje, če bomo hoteli znatno povečati in še posebej pospešiti prodajo rezervnih delov, misliti na nove sodelavce. Nameravamo odpreti še dve podkonsignacijski skladišči, eno v Ljubljani, drugo pa v Beogradu.

Ob koncu naj omenimo, da z Alfa-Laval sodeluje tudi naš obrat Trata pri proizvodnji ploščnih toplotnih izmenjevalnikov. Pomembni poslovni partnerji Alfa-Laval v Jugoslaviji so še Loške tovarne hladilnikov - pri proizvodnji in montaži hladilnih bazenov za mleko - in pa Poljoprivredno industrijski kombinat Belje - pri proizvodnji in montaži malih molznih strojev.

J. M.

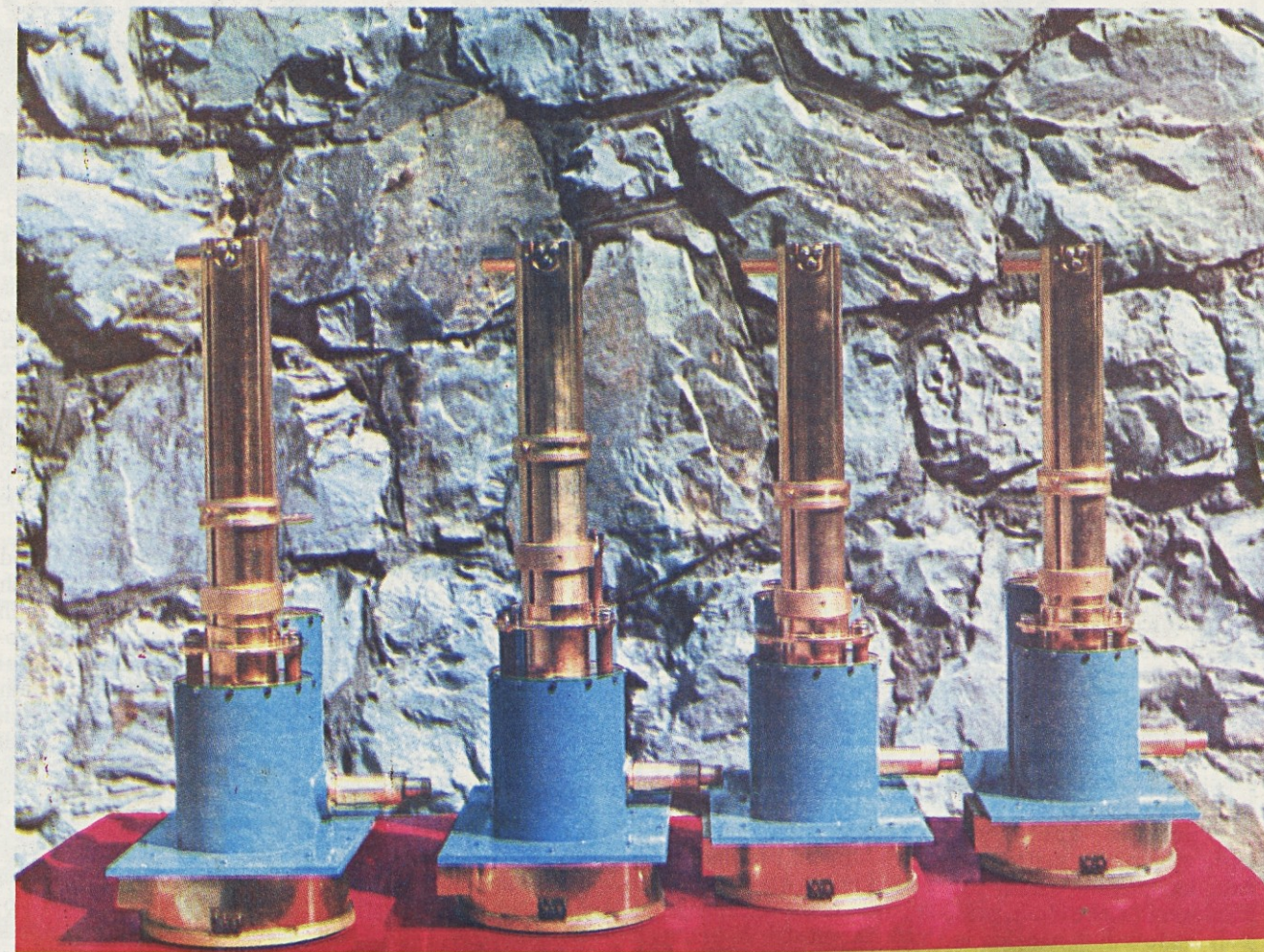

Občudujemo pogum naših monterjev: na sliki - montaža sistema oddajnih in sprejemnih anten TV pretvornika

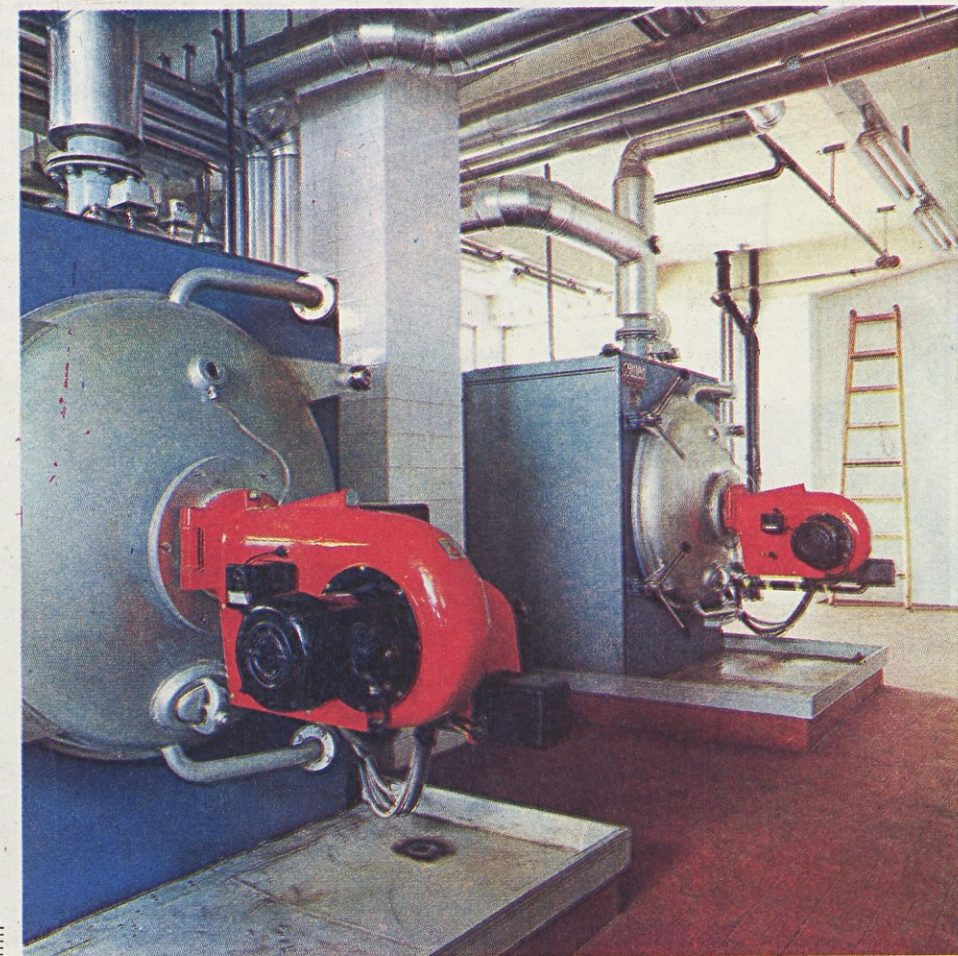
Edina kotlovnica na strehi v Sloveniji

V novem objektu predelane Supermarketa in Modne hiše na Partizanski cesti je naš obrat CKV Maribor v letos popolnoma pozornost zaslužil pri tem kotlovnica. Ima dva toplovodna kotla na lahko ogrevalno znamke Ideal-Standard s kapaciteto po 1,25 milijona gcal/h. Je popolnoma avtomatizirana. Zanimivo je, da je to edina kotlovnica v Sloveniji, ki je na strehi objekta, na višini 28 metrov. Ta novost je zlasti za trgovsko hišo zelo pomembna, saj omogoča s tem zelo drag prodajni prostor v kleti.

Izvoz na zahtevno francosko tržišče

Na zahtevnem francoskem tržišču je našemu podjetju uspelo s plasmajem takozvanih „resonatorjev“, ki predstavljajo v televizijski potrošniški tehniki najvišji dosežek precizne mehanike in elektronike. Na gornji sliki vidimo nekaj takih „resonatorjev“, pripravljenih za izdobavo naročniku.

ŠE O OBRAMBI PRED POTRESI (NADALJEVANJE IN KONEC)

KAKO SE OBVARUJEMO PRED POSLEDICAMI POTRESA?

V deseti letošnji številki „Glasnika“ smo objavili prvi del članka o varstvu pred potresi. Ker je prejšnja številka Glasnika izšla samo v polovičnem obsegu, objavljamo nadaljevanje in konec članka v tej številki.

Osnovna pogoja, da se obvarujemo posledic potresa, sta vsekakor čimvečja hladnokrvnost in hitro ukrepanje.

Običajno so potresi izraženi z več potresnimi sunki. Na srečo so bili ob dosedanjih potresih prvi sunki šibkejši, naslednji pa močnejši. Vendar to ni pravilo.

Posledice potresa lahko razdelimo na dve vrsti, in sicer:

– neposredne, ki jih povzročajo naravne sile, kot so rušenje sten in stropov, prevračanje pohištva, poškodovane instalacije, ter

– posredne, kot so požari, eksplozije, zastrupitve itd., kar nastane zaradi poškodovanih električnih, plinskih, vodovodnih napeljav in aparatov ter peči.

Vaje civilne zaščite za obrambo pred elementarnimi nesrečami

Če upoštevamo, da bi bil morebitnem potresu prvi sunek šibkejši jakosti in bi ga ljudje čutili, vendar ne bi povzročil izrazitejših posledic, bi ljudje imeli možnost ukrepati, da bi se obvarovali posledic naslednjega sunka, ki bi bil po jakosti lahko močnejši kot prvi. Časovni presledki med posameznimi sunki pa so na žalost različni – vnaprej neznani. Trajajo lahko od nekaj trenutkov – sekund do nekaj ur.

POGOJI ZA PRAVILNO UKREPANJE

Zato je treba v takem primeru hitro in pravilno ukrepati. Prvi in najvažnejši pogoj za tako ukrepanje je hladnokrvnost. V trenutku je namreč treba presoditi nastali položaj in se odločiti za čim boljši in čim varnejši ukrep, s katerim se obvarujemo posledic morebitnih

naslednjih sunkov, ki bi nastali za prvimi. Največ možnosti za obvarovanje pred posledicami naslednjih sunkov daje hiter umik na varnejše mesto.

Najvažnejše ob potresu je vsekakor biti na prostem, zunaj stavb oziroma se v najkrajšem času umakniti na prosto. V prvem trenutku je umik na prosto možen le tistim, ki jih potres zaloti v pritličju, kleti ali prvem nadstropju, kajti iz teh prostorov je pot za hiter umik sorazmerno enostavna in kratka (normalni izhodi, po potrebi tudi okna). Zanj potrebujemo tudi sorazmerno manj časa, kar nam daje več možnosti za pravočasen umik.

VARNEJŠA MESTA V ZGRADBAH OB POTRESU

Za stanovalce in delavce v višjih prostorih pa nikakor ni priporočljivo, da bi že v prvem trenutku zapuščali svoja stanovanja in delovna mesta ter hoteli za vsako ceno priti na prosto. Kajti v

tem primeru se morajo posluževati občutljivejših, s tem pa tudi nevarnejših delov zgradb (stopnice, dvigala ipd.) ali pa si izbirajo krajšo pot – skozi okno, pri čemer pa ne pomislijo na posledice takega dejanja. Za te stanovalce oziroma delavce je bolj priporočljivo, da se umikajo na varnejša mesta v prostoru ali nadstropju, kjer jih je prvi sunek zatekel.

Varnejša mesta so: pod podbojem vrat notranjih nosilnih sten, ob notranjih nosilnih stenah, manjši prostori z manjšimi razpetinami med stenami, v proizvodnih prostorih pa tudi pod armirano betonskimi nosilci ali pod okvirji močnejšega pohištva in pod ogradjem močnejših strojev in naprav.

Na ta varnejša mesta se umaknemo le za določen čas, da se obvarujemo posledic morebitnih močnejših naslednjih sunkov, če bi ti nastali kmalu po prvem sunku. Če naslednjih sunkov ni, je treba zgradbo hitro zapustiti in se do nadaljnjega

umakniti na prosto. Pri za puščanju zgradb pa moramo paziti na morebitne poškodbe stopnišč, električnih in drugih napeljav ter občutljivih delov zgradbe, ki so nastale po prvem sunku.

DOLŽNOSTI POSAMEZNIKA

Da bi zagotovili večjo varnost samemu sebi in da bi bile materialne posledice čim manjše, je nujno, da vsak posameznik, predvsem pa tisti, ki se v prvem trenutku ne bi mogli umakniti na prosto, po prvem sunku izključijo vse naprave in napeljave, kot so štedilniki, električne in plinske napeljave, pogasijo peči itd. Isto velja za delovne naprave in stroje.

Ljudje v takih primerih pogostokrat delamo usodne napake z nepotrebnim tekanjem po stanovanju zaradi iskanja najrazličnejših predmetov in osebnih stvari. V prvem trenutku je smiselno vzeti s seboj (zaradi časa) samo najpotrebnejše, t.j. osebne listine, denar in druge vrednosti, ki pa naj bodo že danes vedno na stalnem hitro dosegljivem mestu.

Ob potresu kot tudi ob drugih nesrečah pa ne smemo pozabiti, da smo ljudje različni in da imamo različne sposobnosti, kar pride še bolj do izraza ob nesrečah. To dejstvo pa nas zavezuje, da se med seboj pomagamo. Zlasti moramo pomagati na varnejša mesta vsem tistim, ki sami ne morejo pomagati, to s otroci, nepokretni in starejši ljudje in vsi drugi, ki bi jih nesreča šokirala do stopnje paničnosti.

Namen tega sestavka je posledice katastrofe, ki bi nas morebiti lahko kdaj prizadela, zmanjšati na najmanjšo možno mero. Uspešni omenjenih ukrepov je torej odvisen od vseh dejavnikov, torej tudi od nas samih, zato se pravočasno pripravimo kajti: nesreča nikoli ne pričiva...

Z URADA ZA PROMET SMO PREJELI

Prometno vzgojna akcija

»Na cesti nisi sam!«

Tako kot že vrsto let prej, teče tudi letos prometno vzgojna akcija pod geslom „NA CESTI NISI SAM“. Namen akcije je pravočasno in nenehno opozarjati udeležence v prometu na močno spremenjene vozne pogoje v jesensko-zimskem času, ko normalno odvijanje prometa ovirajo zlasti krajši dan ter pojavi megle, poledice in snega.

popolna tehnična urejenost in opremljenost motornega vozila.

Akcija je usmerjena v preprečevanje prometnih nesreč, zlasti pa ima namen preventivno vplivati na voznike motornih vozil, da se bodo znali obvarovati pred vrsto sovražnosti, ki prežijo nanje v tem času. Vendar to ni stvar le posameznika, voznika. Tu so tudi vodstva

ditev vožnje spremenjenim voznim pogojem (dež, megle, poledica, sneg) in za to, da bodo vozila tehnično vedno v redu, zlasti kar zadeva gume, zavorni sistem, kretalni mehanizem, luči itd.

– da planirajo vožnjo s tovornjaki tako, da ne bodo po nepotrebnem obremenjevali prometa in ustvarjali na cesti takšnih situacij, ki bi terjale nepotrebne zastoje ali celo nesreče.

Delovne organizacije, ki zaposlujejo večje število ljudi, naj preko svoje varnostne službe opozarjajo na povečano nevarnost prometnih nesreč na poti na delo in z dela. Zlasti naj:

– opozarjajo udeležence v prometu na potrebno previdnost na cesti ob izredno neugodnih prometnih pogojih (hoja in prečkanje ceste, vožnja s kolesi, mopedi in motornimi vozili);

– opozarjajo voznike motornih vozil na tehnično urejenost vozil in še posebej na potrebno zimsko opremo.

V akciji aktivno sodeluje tudi operativna služba prometne milice, ki kontrolira, opozarja, pa tudi ukrepa proti voznikom, ki vozijo s tehnično zanemarjenimi vozili, zaradi česar so mnogo bolj izpostavljeni nesrečam ali pa so tehnično neurejena motorna vozila celo neposredni vzrok takih nesreč.

Priporočamo tudi, naj odgovorne osebe v delovnih organizacijah sodelujejo z občinskimi komisijami za vzgojo in varnost v cestnem prometu, da bi na ta način uspešneje prispevale svoj delež v akciji.

Akcija bo „uradno“ zaključena 31. januarja 1972.

•Vendar organizator – republiška komisija za vzgojo in varnost v cestnem prometu – priporoča, da s to prometno-vzgojno aktivnostjo nadaljujemo vse dotlej, dokler bodo vremenske razmere take, da bodo otežkočale in ogrožale promet. M. M.

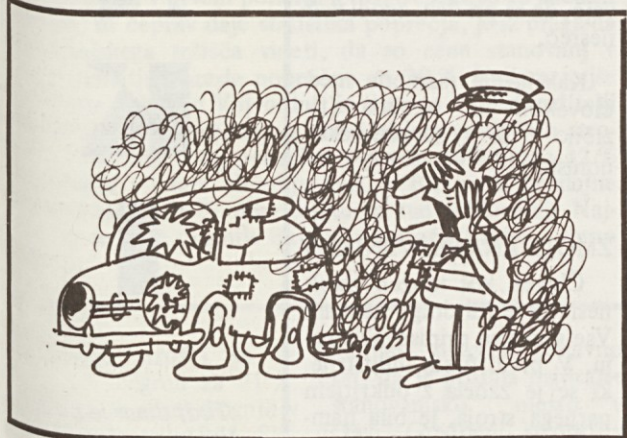
delovnih organizacij, zlasti transportnih, in odgovorne osebe v avto parkih, pa tisti, ki imajo na skrbi organizacijo transporta in tehnično stanje motornih vozil, kakor seveda tudi vsi varnostni tehniki.

Uspeh akcije je odvisen od angažiranja teh dejavnikov ter širokega sodelovanja drugih institucij za varnost cestnega prometa, kot so avto-moto društva, podružnice združenja šoferjev in avtomehanicov, organi za notranje zadeve, zlasti pa komisije za vzgojo in varnost v cestnem prometu.

Gospodarske organizacije, ki se ukvarjajo s prevozom potnikov in blaga, in druge organizacije, ki opravljajo prevoz za lastne potrebe, lahko zelo uspešno sodelujejo v akciji. V ta namen naj se zavzamejo:

– da bodo vsi vozniki v organizaciji ali podjetju seznanjeni z namenom akcije;

– da bodo odgovorne osebe poskrbele za prilago-

Vsakoletne izkušnje kažejo, da se vozniki motornih vozil zelo počasi prilagajajo spremembam stanja na cestah. V poletnih mesecih in še v zgodnji jeseni so vremenske razmere take, da skoraj vedno dopuščajo hitrejšo vožnjo, zlasti če upoštevamo suhe ceste, noči brez megle in drugo. Sedaj, na prehodu v zimsko obdobje, vsega tega ni več. Razen tega so vozniki prisiljeni precej več voziti v temi (zjutraj in zvečer).

Že prvi letošnji jesenski dež je potrdil naše ugotovitve. Samo na ljubljanskih cestah in glavnih vpadnicah je bila cela vrsta prometnih nesreč, ker vozniki niso prilagodili hitrosti vožnje spolzki, mokri cesti. Trčenj in prevračanj je bilo še in še.

Letošnja akcija, ki jo je organizirala in jo vodi republiška komisija za vzgojo in varnost v cestnem prometu, ima naslednji glavni moto: več pozornosti pri vožnji v jesensko-zimskih pogojih ter

NOVOST S PODROČJA ELEKTROTEHNIKE

Spajanje ploščatih vodnikov po novih predpisih

Za vijačno spajanje ploščatih vodnikov pri nas še ni ustreznih predpisov, zato se največkrat poslužujemo nemških VDE predpisov in DIN norm.

VDE predpisi navajajo zahteve glede kvalitete spojov, DIN norme pa predpisujejo izvedbo, ki zagotavlja predpisano kvaliteto spoja.

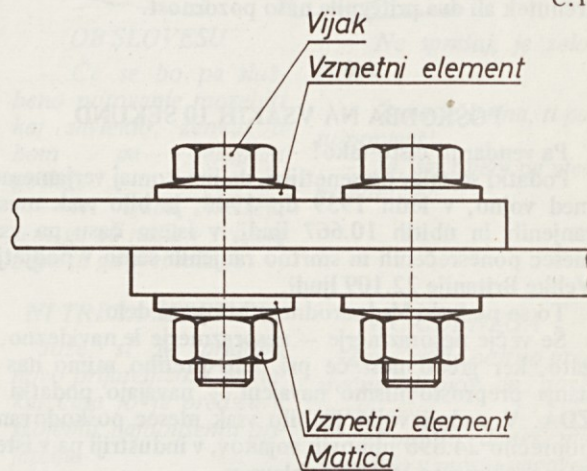
Ker predstavlja elektrotehnika velik del dejavnosti našega podjetja, je zanimiva novost, ki jo prinašajo DIN norme za vijačne spoje ploščatih bakrenih in aluminijevih vodnikov.

Novi DIN 43673, ki velja od julija 1971 dalje, predpisuje uporabo tako imenovanih krožnikastih vzmeti oziroma vzmetnih elementov namesto dosedanjih navadnih in vzmetnih podložk. Z uporabo teh vzmetnih elementov dosežemo zadostni kontaktni pritisk, ki je potreben za kakovitosten spoj. Pritisk na spoju se med obratovanjem le minimalno spreminja, ker vsled temperature nastale dimenzijske spremembe kompenzira vzmetni element.

Za izvedbo vijačnega spoja po veljavnih DIN normah (sl. 1a) sta potrebna le dva vzmetna elementa namesto dveh vzmetnih in dveh navadnih podložk (sl. 1b), zato lahko uporabimo krajše vijake in zmanjšamo razmak med vodniki.

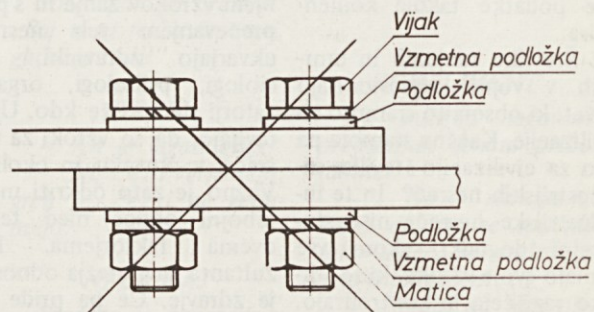
Glede na doslej veljavni DIN 43673 so spremembe tudi pri vijakih. Za spajanje ploščatih vodnikov do širine 30 mm je predpisan vijak M10 namesto do sedaj uporabljanega vijaka M12. Za vijačne spoje vodnikov širine nad 40 mm so doslej uporabljali vijak M16, po novem pa je predpisan vijak M12. V tabelah so podane tudi kvalitete vijakov in potrebni vrtilni momenti za doseg zadostnega kontaktnega pritiska.

C. P.

Sl. 1a

Sl. 1 a Vijačni spoj dveh ploščatih vodnikov po veljavnem DIN 43673

Sl. 1b

Sl. 1 b Izvedba vijačnega spoja po neveljavnem DIN 43673

Tovarne in gradbišča nevarnejši od vojne

VSAK DRUGI DAN SE V JUGOSLAVIJI TRIJE DELAVCI SMRTNO PONESREČIJO

Le kdaj pa kdaj lahko v črnih kronikah naših časnikov preberemo kakšno vest o nesreči pri delu. Že zelo hudo mora biti, smrt ali pa hujša telesna poškodba, da taka vest sploh zaide v časopis. Pa še potem, če je slučajno objavljena, gre komaj opazno mimo večine bralcev. Pa kaj potem, če je nekomu odtrgalo roko, drugemu zmečkalo nogo, če se je spet eden hudo opeknel, če se je četrti zastrupil in izdihnil v bolnišnici, če so nepredvidnega kretničarja zmečkali vagoni, če . . . Tako navadno pomislimo. Če sploh kaj pomislimo, če imamo sploh čas, da se zamislimo ob takih vesteh!

Časopisne črne kronike so vse bolj rezervirane za prometne nesreče. Ceste morijo. Smrt med razbito pločevino, na asfaltu, to je smrt današnjih dni. Sodobna smrt, bi lahko rekli, vredna današnjega standarda, zato vredna tudi objave v časopisu. Pa kakšni grozoviti uboji še zaidejo med te stolpce . . .

Kdo bi torej ob vseh teh „sodobnih“ načinih smrti sploh še pomislil, da ljudje umirajo tudi ob delu, da se poškodujejo ob delu, vsak dan, na svojem delovnem mestu. Preveč navadne, premalo spektakularne so te stvari, pa naj gre za smrt ali za hujše nesreče, da bi za trenutek ali dva pritegnile našo pozornost.

POŠKODBA NA VSAKIH 10 SEKUND

Pa vendar ni čisto tako!

Podatki so tako presenetljivi, da jim komaj verjamemo: med vojno, v letih 1939 do 1945, je bilo vsak mesec ranjenih in ubitih 10.667 ljudi, v istem času pa vsak mesec ponesrečenih in smrtno ranjenih samo v podjetjih Velike Britanije 22.109 ljudi.

To so podatki Mednarodnega biroja za delo.

Še večje nesorazmerje — nesorazmerje le navidezno, le zato, ker gredo nesreče pri delu prethi mimo nas in nanje preprosto nismo navajeni — navajajo podatki za ZDA. V zadnji vojni je bilo vsak mesec poškodovanih poprečno 24.896 njihovih vojakov, v industriji pa v istem času vsak mesec 160.747 delavcev.

V Jugoslaviji se vsakih deset sekund zgodi ena poškodba pri delu, vsak drugi dan pa se trije delavci pri delu smrtno ponesrečijo.

Mednarodni biro za delo te podatke takole komentira:

Številke ranjenih in umrlih v vojni impresionirajo svet, ki obsoja to sramoto civilizacije. Kakšna sramota pa so za civilizacijo številke industrijskih nesreč? In te industrijske nesreče niso slučajni dogodki, skoro vse imajo svoje vzroke, ki se lahko raziščejo in kontrolirajo.

VZROKI: ČLOVEK IN OKOLICA

Razen statistikov se z ne-

srečami pri delu, z ugotavljanjem vzrokov zanje in s preprečevanjem teh nesreč, ukvarjajo zdravniki, sociologi, psihologi, organizatorji dela in še kdo. Ugotavljajo, da so vzroki za nesrečo v človeku in okolici. Važno je zato odkriti medsebojni odnos med tema dvema faktorjema. Rezultanta ravnotežja odnosov je zdravje. Če pa pride do motnje v tem ravnotežju med človekom in okolico, je pa rezultat nesreča. Hujša ali manjša, odvisno pač od moči motnje, pa od količine teh motenj.

Nekdo si je za ženske izmislil pridevke „šibki“, „nežni“ in tako dalje spol. To pa ni res in to dokazujejo tudi statistični podatki o nesrečah pri delu: povsod po svetu ugotavljajo, da se ženske manj poškodujejo kot moški. V Jugoslaviji je bilo leta 1961 poškodovanih zaradi nesreč pri delu 10,32 odstotka moških in le 3,24 odstotka žensk.

Ni še dokazano, pravijo ljudje, ki se znanstveno ukvarjajo s temi stvarmi, ali gre za večjo dovzetnost za nesreče pri moških ali pa so moški le na nevarnejših delovnih mestih. Zdravniki in psihologi namreč pravijo, da je veliko odvisno od vzgoje, od tega, da bi morali otroke že v zgodnji mladosti začeti vzgajati za sigurnejši način dela, za sigurnejši način življenja sploh. Veliko prometnih nesreč, pravijo, ima vsaj del vzroka tudi v tem, v tej nevezgaji. S pravilno vzgojo, pravijo, pridobi človek nekakšno imunost proti nesrečam in se jim zato tudi na delovnem mestu lahko izogne.

POROČENI SO BOLJ PREDVIDNI

Največ nesreč pri delu je med 25. in 44. letom starosti. Pri delavcih, starejših od 65 let, je smrtnih nesreč trikrat več kot pri drugih starostnih grupah. Najbolj previdni pri delu so oženjeni, poročeni ljudje. Pri njih je najmanjši odstotek nesreč. Bolj dovzetni za nesreče so vdovci in razvezani. Menijo, da roditeljska odgovornost vpliva na resnost pri delu in na upoštevanje predpisov. Povsem jasno je tudi, da je več nesreč pri novih delavcih kot pa pri tistih, ki so že dlje na delovnem mestu, pa tudi profesionalno znanje, pridobljeno s šolo ali z izkušnjami, je pomemben faktor.

To so — na kratko — stvari, ki jih znanstveniki uvrščajo v predalček „faktor človek“. Drug tak predalček je „faktor delovno okolje“, ki tudi pozitivno ali negativno vpliva na nesreče: slaba mikroklima, ropot, nepravilna osvetlitev, razni kemijski agensi, toksične koncentracije plinov, ionizirajoča zračenja, nezadostno zavarovani stroji — to je le nekaj najpogostejših stvari, ki vplivajo, da se pri delu zgodi več nesreč.

Kakšno je razmerje med človekom in okolico (fizično in socialno-ekonomsko)?

ZMOTI ZNANSTVENIKOV

Človek kot možen vzrok nesreče je bil dolgo neznan. Vse grehe so pripisovali stroju. V prvih časih industrije, ki se je začela z odkritjem parnega stroja, je bila namreč vsa skrb posvečena mehanizaciji, delavec se je moral brezpogojno prilagoditi stroju. Šele kasneje so izdali zakonske predpise o obvezni zaščiti najnevarnejših strojev ali delov strojev. Človeka kot faktor nesreče so začeli raziskovati angleški znanstveniki šele konec prve svetovne vojne. Poudarjali so, da je v glavnem on kriv za nesrečo, ne pa okolje: 90 odstotkov on, 10 odstotkov okolje. To nekritično poudarjanje človeka kot vzrok za nesrečo pri delu je šlo tako daleč, da so začeli zanemarjati tehnične zaščite z argumentacijo, zakaj bi trošili denar in čas za ureditev delovnega okolja, če pa bi s tem preprečili le 10 odstotkov nesreč!

Seveda je bila ta zmota hitro odpravljena. Vsaj teoretično, čeprav v praksi še dolgo ne povsod. Nesreča je kompleksen pojav in če se človek izneveri, je to samo posledica prevelikih zahtev, ki jih tehnika postavlja predenj.

U
T
R
I
N
K
I

Tudi dinar je postal „drseča“ valuta: nikoli ne veš, kdaj ti — iz rok zdrsrne.

Dober stric je boljši kakor deset sosedov.

Kdor drugim jamo koplje, je — gradbeni delavec.

Treba je razlikovati med sposobno ženo in ženo, sposobno za vse.

Kdor hoče visoko leteti, mora dobro — jezik vrteti.

Kredit na kredit — palača, to se še naj — bolj spleča.

Boljša je domača gruda, če denar cinglja brez truda.

Ura zamujena se piše kot — storjena.

CENE STANOVANJSKE GRADNJE V REPUBLIŠKIH SREDIŠČIH

Stanovanja v Ljubljani najdražja

Po zveznem zavodu za statistiko: kvadratni meter stanovanja po 3355 dinarjev v Ljubljani, ali v prvih šestih mesecih letos podražitev za 28 %. Gradnja stanovanj seveda terja tudi vzporedno gradnjo vrtcev in sol.

Tiste, ki pričakujejo, da se bodo kmalu vselili v nova stanovanja, nikakor ne bo razveselila „novica“: cene stanovanj vrtoglavo rastejo.

Zvezni zavod za statistiko je objavil pregled prodajnih cen stanovanj v prvem polletju letos. Čeprav so to začasni podatki, in čeprav daje statistika poprečja, je iz pregleda stanovanjskega tržišča videti, da so cene stanovanj v prvem polletju narasle poprečno za 20 %. Najizrazitejše povečanje je bilo v Vojvodini, in sicer za 31 %. Graditelji opravičujejo to povečanje z naraščanjem gradbenih stroškov, ki so bili v tej pokrajini v prvem polletju za 32 % višji, kakor v istem obdobju lani. V BiH so se prodajne cene zvišale za 26 %, prav toliko pa tudi v Sloveniji. Najmanj so se cene dvignile na področju ožje Srbije – samo za 13 %.

Gradbeni stroški so se poprečno dvignili za 21 %. Najbolj so se torej dvignili v Vojvodini, nato v BiH, Sloveniji, na Hrvaškem in Srbiji.

Toliko povečanje stroškov je seveda občutno dvignilo prodajne cene stanovanj v republiških in pokrajinskih centrih. Kvadratni meter stanovanjske površine v Ljubljani je 3355 din, s čimer je

Ljubljana osvojila neslavno čast, da je postala najdražje „stanovanjsko“ mesto v državi. Gradbeni stroški v mestu so se v prvem polletju dvignili za 35 %, zaradi česar so se prodajne cene dvignile za 28 %.

Takoj nato so najdražja stanovanja v Zagrebu. V prvih šestih mesecih je bil kvadr. meter stanovanjske površine 3317 din, v Sarajevu 2970 din, Novem Sadu 2948 din, Beogradu 2764 din, Prištini 2600 din in v Titogradu 1985 din. Zaradi malenkostne prodaje stanovanj v Makedoniji statistika ni mogla prikazati poprečne prodajne cene stanovanj v Skopju in Prištini.

Za prvo polletje je značilno, da je bilo prodanih sorazmerno malo stanovanj – 12.609, lani pa 13.293.

Po prvih podatkih popisa prebivalstva in stanovanj letos konec marca je bilo v Ljubljani 77.230 stanovanj. Glede na število prebivalcev pride eno stanovanje na 3,3 Ljubljančana. Toda zanimivejši so podatki, kako smo v

zadnjih petih letih v Ljubljani gradili stanovanja.

Še leta 1964 smo zgradili letno 2.606 stanovanj, največ pa leta 1967, ko smo jih zgradili 3.081. Lani smo jih komaj še 1.603. V zadnjih dveh letih smo v Ljubljani zgradili zelo malo stanovanj.

Lani je bilo planirano 2.398 novih stanovanj, dejansko smo jih zgradili komaj 66,8 %. Glede na to, da se večja števila prebivalstva v Ljubljani, in sicer po naravnem prirastku okrog 2.109 letno, več kot 3.500 letno pa se v Ljubljano preseli novih prebivalcev iz drugih krajev, je na dlani, da bo v prihodnjih letih treba graditi stanovanja z večjim tempom, kot smo jih doslej.

V načrtu je, da bomo po letu 1971 letno zgradili v Ljubljani okrog 3.000 novih stanovanj. Le ta so predvidena v največji meri v Novih Jaršah, na Viču v Soseki III, v bežigraskih Soseskah VII in III, v Kosezah, v Mostah, v Šiški v Soseski VII, itd.

Številke o gradnji novih stanovanj v Ljubljani prikazujejo tudi nujnost za gradnjo vzgojno varstvenih zavodov v tistih področjih, kjer bodo gradnje stanovanj najbolj intenzivne. Gradnja vzgojno varstvenih zavodov je toliko bolj potrebna, ker celo že pri obstoječem stanju mesta Ljubljane vzgojno varstvenih zavodov primanjkuje. Trenutno deluje v Ljubljani 36 vzgojno varstvenih zavodov, v katerih je našlo zatočišče samo 7.253 predšolskih otrok. Številka je komaj 25,6 odstotka otrok, ki iščejo bivanje v vzgojno varstvenih ustanovah.

BODICE

OB SLOVESU

– Če se bo pa službeno potovanje morebiti kaj zavleklo, ženka, ti bom pa telegram poslal . . .
– Ni treba, možek, sem ga že našla v tvojem žepu in ga prebrala . . .

– Ne sprašuj, je zelo bolna.

– Žena je bolna, ti pa tu popivaš!

– Ja, saj pijem na nje-zdravje!

NI TREBA ŠEPETATI

Jože si je pridobil novo prijateljico. Čez nekaj časa jo je predstavil svojemu najboljšemu prijatelju.

Le-ta pa začne prizadeto šepetati: „... Za božjo voljo, saj dekle ne spregovori niti ene besede, škili, pa še grbo ima . . .“

Jože pa ga prekine: „Saj ti ni treba šepetati, gluha je tudi!“

NIČ ČUDNEGA

Žena pride očitno presrečna domov in pove možu:

– Pomisli, danes me je nekdo v mestu nagovoril z „gospodična“!

– Nič čudnega, nihče ne bi mogel predpostavljati, da si tudi ti našla nekoga, ki te je – ože-nil . . .

KOMPLIMENT

Na sodišču nagovori predsednik senata pričo takole:

– . . . Ne razumem, kako da ste se spustili tako daleč, saj izgledate zelo inteligentni . . .

– Škoda, da sem obljubila govoriti resnico, odvrne priča, sicer bi vam ta kompliment prav rada vrnila . . .

GREH

– Ali je lagati greh?
– Ni, če ti verjamejo, greh je, če ti ne verjamejo.

NIZA KAJ

Srečata se prijatelja v gostilni:

„Zdravo, Tone, kako se imaš, kaj pa tvoja žena?“

BODICE

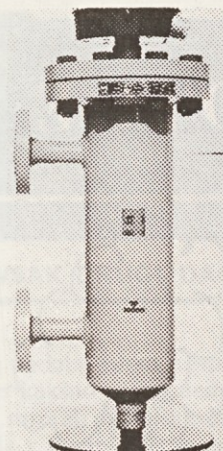
K ČEMU?

V prodajalni zahteva ženska čevlje z nizko peto.

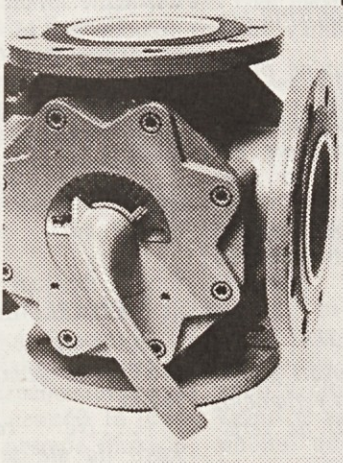
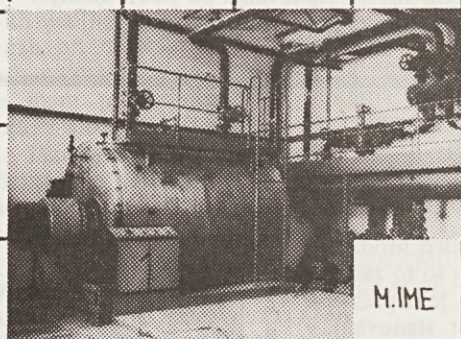
– K čemu pa nameravajo gospa nositi te čevlje, uslužno vpraša prodajalka.

– Pa . . . k majhnemu možu.

NAGRADNA KRIŽANKA

TRIK	OBRABA	NEMŠKO IME	JAPONSKI TELOVA- DEC	DVE ČRKI	GLAS	DEL VOZA
	NOVINCI					
LEPA LASTNOST						
KRMILO SKANDI- NAVEC			KRALJEV- SKO STANOVA- NJE			
				VEZNIK		
				BARBAR		
ŽVILO, GRAH				SLOVAN		
KOS BLAGA				VPRAŠAL- NICA		
LJUBKO- VALNO M. IME				PRASKA		
VULKAU		VINKO JELOVEC	DEL GRLA	PRVA ČRKA	DEL CELINE KRAJ NA KRIMU	
ZAČETEK IN KONEC ABECEDA	UPOR. POJAV. PRI GORENJU					
BRODAR				ČASOPIS ŽORGA ALJOŠA		
OSEBNI ZAIMEK		ZLOČIN SPREMLJE- VALCI AMORA				CESTA
	DEL STROJA				PAMET	
	JAPONSKI DENAR			ARABSKI ŽREBEC SARAJEVO	KITAJSKO IME REKA V SRBIJI	
	OKSID			ČAJKOVSKI JOŠIP JURČIČ		
	TONA		CULICA			
				SPELE- OLOG		

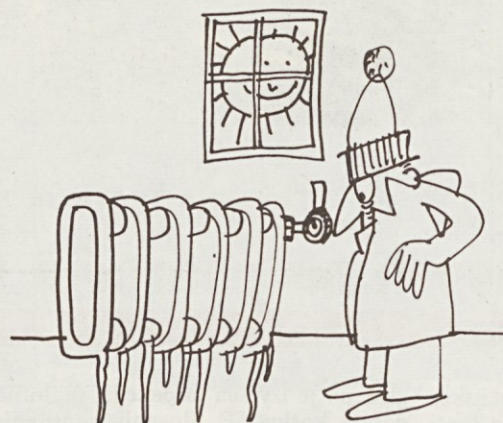

REŠITVE NAGRADNE KRIŽANKA POŠLJITE, KOT OBIČAJNO, DO 15. DECEMBRA NA NASLOV UREDNIŠTVA:
61001 LJUBLJANA, TITOVA 37, Z OZNAKO »KRIŽANKA«. NAGRADNE BODO OBIČAJNE!

»KUNŠT« ki je odpovedala

Gradnja centralnih kurjav je bila pred 40 leti domena tujih podjetij iz Gradca z Dunaja in iz Prage. Tedaj so bili vodilni monterji in varilci v naših krajih veliki gospodje. Imeli so izkušnje že desetih let po prvi svetovni vojni. Gradili so predvsem parne kurjave, okoli leta 1928 pa so se pojavile pri nas tudi že toplovodne vzgonske in tudi črpalčne kurjave. Kmalu potem so začela naša domača podjetja sama graditi. Seveda so bile pri prvih gradbah tudi napake, ker ni bilo izkušenj. Te napake so ostale, ker si niso znali pomagati. Stanovanci so potrpeživi; ker pa je bil investitor siten, je šlo podjetje v konkurs. Tako so v neki veliki zgradbi v Ljubljani potrpeli kar 35 let, dokler se ni našel strokovnjak, ki je zgradbo od tal do vrha ponovno preračunal ter uredil tlačne razmere v omrežju in radiatorjskih ventilih v zameno dovoljstvo vseh onih, ki so bili do tedaj na hladnem.

Gravitacijske kurjave – tako so imenovali tedaj vzgonske kurjave – so pomenile pred vojno najvišji standard ustanov in redkih bogatih privatnikov. Te vrste centralnih kurjav pa so imele svoje „špase“. Ker gre pri njih za zelo

majhne sile, ki ženejo vodo po omrežju, lahko povzroči že vsaka manjša napaka večje motnje. Skušali so jih odpraviti z dušenjem onih radiatorjev, ki so bili bolj vroči, da so dobili hladnejši več vode. To pa še ni vse: tako so nekateri radiatorji danes odpovedali, jutri so bili zopet vroči, tretji dan pa spet mlačni. Tako monterji niso mogli sproti slediti spremembam. Tako „enakomerno“ ogrevanje je trajalo nekaj časa, dokler se ni umirilo, ali pa so se – stanovanci potolažili. Monterji in tehnični nadzorniki sicer niso verovali v čudeže, vendar so vztrajno govorili, da nekateri radiatorji tarokirajo in zopet, da eden ne potegne, vendar se niso vprašali zakaj. Najhujša bolezen je bila, če je bil radiator „odrezan“, tedaj so dvignili roke. Vse je zaviselo od srečne roke monterja. In to je bila njihova „kunšt“. Skrivali so svojo umetnost. Celo tako daleč so šli, da so načrte zaklepali, da nihče ni imel vpogleda vanje, razen vodilnega. Seveda, če je reguliranje trajalo 14 ali celo 20 dni, so klicali na pomoč hudiča, madonali in mater (ne vem, katero so mislili) je bila kriva, da ne govorim o tetkah in celo „kučnem broju.“

Po vojni smo z uvedbo obtočnih črpalk premagali skoraj vse težave. Le sem ter tja so bili najodročnejši radiatorji hladnejši, kar pa se je dalo hitro urediti. Moramo pa reči, da investitorji v splošnem niso bili preveč zahtevni. Saj nismo napravili niti ene poštene toplotne preizkušnje. Izgovor na naše „slavne“ radiatorjske pipe, ki so bile le za okras, je vedno vzdržal... Povsod pa ni šlo vse gladko, posebno če ni grel radiator pri sekretarju ali katerem drugem od „vrha“.

Feljton iz starih časov

Veliko se je gradilo, vse mlado in staro je delalo s korajžo in zanosom, da je bilo veselje gledati. Nekateri starejši monterji so skoro ljubosumno gledali na mlade, ker so postali vodilni. Tako je neki vodilni – ime je postranskega pomena, rekli mu bomo Lojze, star, predvojni monter, najskrbneje skrival svojo „kunšt“. Ni dopustil, da bi mu kdo pomagal pri varjenju, čeprav je že škilil od slabovidnosti. Vse je hotel sam napraviti, češ, mladi se bodo morali še učiti.

Tako se je zgodilo, da je Lojze zakuril veliko zgradbo, menda 7-nadstropno palačo. Vse je gredo odlično, le en radiator je bil mrzel. Radiator eno nadstropje pod njim je bil vroč, nad njim nekoliko premalo topel, vsi ostali na istem „štrangu“, pa so bili vroči. To bo kakšen majhen zamašek, se je izgovarjal Lojze. Naslednjo jesen ga bo odprl, tedaj zaradi vselitve namreč ni bilo časa.

Prišla je naslednja jesen, ker pa je bil v sobi, kjer ni gorel radiator, ravno sekretar ustanove, je urgiral pravočasno pri podjetju, da se hiba odstrani.

Lojze je „spustil vodo iz radiatorjev“, snel je radiator in ga „prežokal“, razdril ventil, vse je bilo v redu. Napolnil je zopet vodo, ko pa so zakurili, se je ta radiator le malo ogrel – in zopet ohladil. V nadstropju zgoraj in spodaj so bili radiatorji kar veselo topli. S tem popravilom sekretar seveda ni bil zadovoljen. Lojze in nadzorni sta se začela potiti, čeprav je bila zima. Kaj storiti? Vodilni zaključil: prav gotovo priključek radiatorja ni v redu. Ta misel mu ni dala miru. In zopet vodo ven, radiator dol, izrežejo oba priključka in ju prerežejo vzdolž. Lojzev zvar je bil brezhiben. Kaj sedaj? Sekretar je bil visok funkcionar. Strele so začele leteti med močnim grmenjem na vse, ki so imeli kaj opraviti s to centralno kurjavo. Projektant in kontrolor sta skupaj še enkrat najskrbneje preračunala projekt. Vse v redu. In vendar! Izdan je bil nalog: celoten dvigni vod je treba demontirati in na novo izdelati priključke. Seveda so botrovali pri tem vsi hudiči in še kaj itd. Lojze, star monter, je bil ves iz sebe. Njegova samozavest „jaz in jaz“ ali pa „smo ali nismo“, vse je splahnelo. Sam satan se je vsedel na instalacijo. Grozila je obtožba za sabotažo! Huda zadeva, še hujša pa čast Lojzova.

Srečen slučaj je zahteval, da so lahko odprli kot prvi priključek dobro ogret radiator eno nadstropje pod mrzlim. In kaj so našli, ko so prerezali priključek? Našli so napako v debeli varilni solzi, ki je močno zožila cevni profil nad radiatorjskim priključkom. Lojze si je globoko oddahnil. Hitro – čez vse hitro – je zavaril, napolnil omrežje z vodo in gredo je brezhibno. Lojze seveda ni hotel o tem z nikomer več razpravljati. Spoznal je grenko, da ima že slabe oči. Od tedaj je dopustil, da so začeli tudi njegovi pomočniki variti, čeprav mu žilica ni dala, da ne bi od časa do časa še prijel varilnik in kaj zvaril.

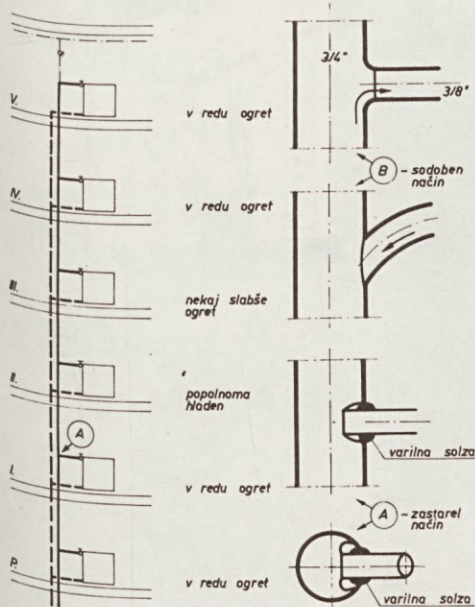
Lojza ni več. Prepuštili je moral delo mladim, ki imajo voljo učiti se iz napak starih. Šel je v pokoj in kmalu zatem smo ga pokopali.

Ce pa to zgodbo pogledamo s strokovne plati, naj pripomnimo: varilna solza v cevi je pri dobrem varilcu redek pojav, ki nastane, če se pregrejeta obe cevi in če je varilna žica zelo mehka. Tedaj material hitro steče in zalije tudi skozi šiv. Zato se danes priporoča, da so vsi cevni priključki izdelani tako, da se napravi šoba in šele tedaj privari cev v obliki V-zvara. Pri triosminskih ceveh pa je sploh varneje uporabljati fitting T ali križni kos. Glej skico.

Končno: vprašanje, zakaj je nastopil opisni pojav, da so bili radiatorji nad hladnim radiatorjem zopet topli, in da je prv hladni radiator bil prvi nad napako, je res malo težko razvozlati in pojasniti.

Rešitev je naslednja: zožitev cevi nad radiatorjem je bila tolika ovira za pretok vode, da črpalčni tlak ni več zadoščal za transport vse ogrevalne vode za gornje radiatorje. Zato je začela delovati od zožitve navzgor ogrevalna naprava kot vzgonska, kjer so zgornji radiatorji v prednosti in je za najnižjega zmanjkalo gonilne sile za dotok vode. Bil je dobesedno „odrezan“, kot so se izražali stari monterji.

ing. DUŠAN GREGORKA

SINDIKATI
SE PRIPRAVLJAJO
NA SPREJEM

Zimske počitnice zdomcev

Na zimske dopuste se bo vrnilo v domovino okrog 350.000 naših delavcev, zaposlenih v ZRN, Avstriji, Franciji, na Švedskem in v drugih evropskih deželah. Posebna komisija Zveze sindikatov Jugoslavije je pripravila gradivo, da bi se doma čim bolj pripravili na sprejem naših delavcev.

Našim delavcem, ki so zaposleni v tujini, naj bi posredovali številne izredno koristne podatke: včlanjevanje v tuje sindikate pravice naših delavcev v tujini, pregled delovnih mest pri nas in v tujini itd. Prav tako računajo sindikati na sodelovanje carinske uprave, ki naj bi pospešila preglede na mejnih prehodih in naj bi se njeni organi izogibali pretirani uradni strogosti.

Poseben problem pri lanskih zimskih počitnicah je bila bančna služba. Banke niso namreč poskrbele, da bi odprle na mejnih prehodih več menjalnic, zato so bile nepotrebne gneče in veliko slabe volje.

POPUST

Turistična poslovalnica ABR (Amtliches Bayerisches Reisebüro) iz Muenchna je organizirala za naše zdomce dodatne prevoze v domovino med zimskimi počitnicami.

Potovanja bo organizirala skupaj z JAT in cena bo precej nižja kot velja sicer za redne letalske prevoze.

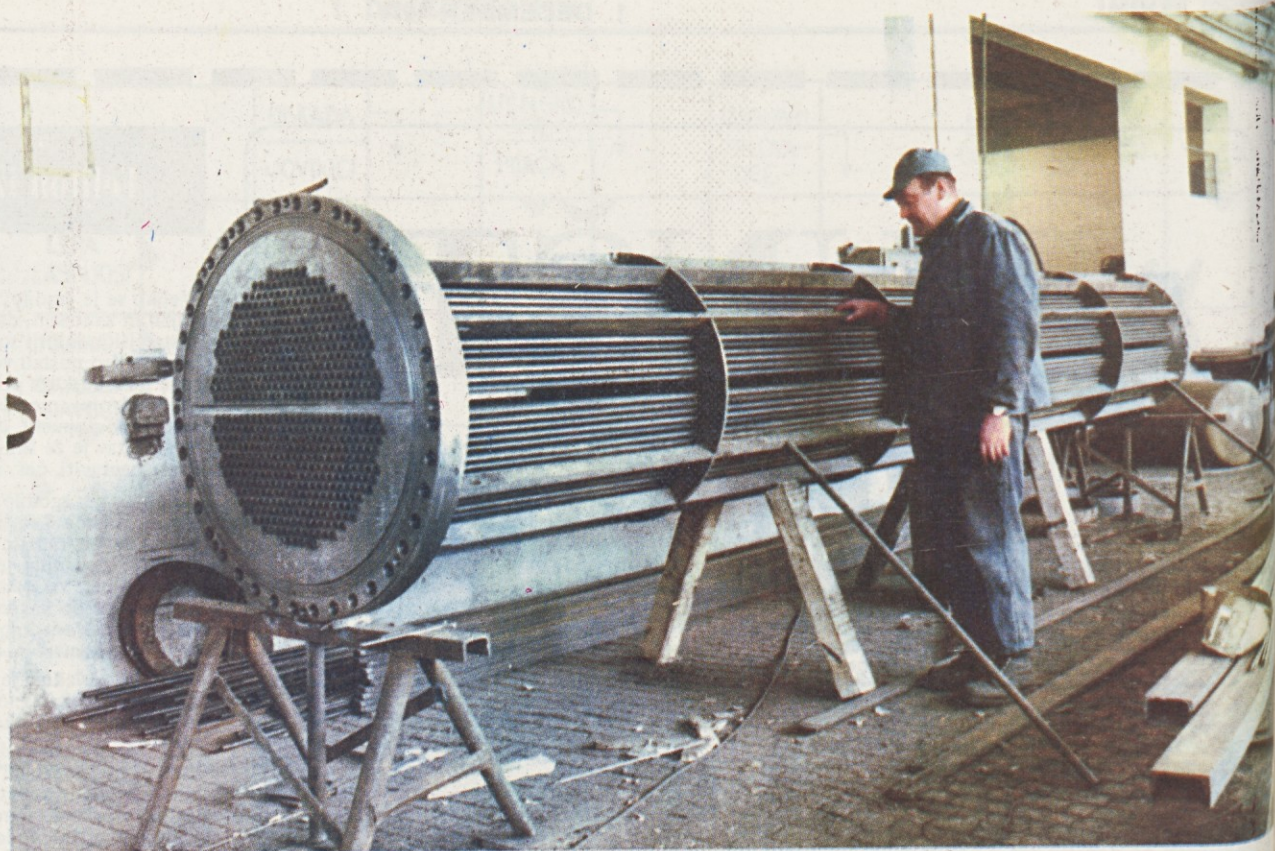
Spričo tega da je sedaj v Zvezni republiki Nemčiji že okoli 60.000 naših ljudi na delu, bo ta novica najbrž zanimiva zanje.

Popust velja samo za tiste, ki prinesejo potrdilo delodajalca, da so zares zaposleni v ZR Nemčiji.

Ta potovanja s popusti je moč izrabiti tudi za krajši ali daljši turistični izlet v domovino – moč je namreč skupaj z letalsko vozovnico rezervirati tudi bivanje v naših hotelih, kar velja tudi za nekatere druge usluge.

Zanimivosti iz tujih virov

Od okrog 670.000 Jugoslovanov, kolikor jih dela v tujini, jih ima po statističnih podatkih visoko izobrazbo 7.000, višjo 3.000, srednjo 22.000, nižjo pa 10.000.

TOVARNA TRATA JE ZABELEŽILA

Še en uspeh na področju termičnih aparatov

Tovarna regulacijskih armatur in aparatov na Trati je dosegla že pomembne uspehe na področju proizvodnje termičnih aparatov. Na barvni sliki je register, sestavljen iz cevi dimenzije 18 x 12 mm, dolžine 5 m ter zavarjen po posebnem postopku. Register je bil izdelan za uparjalnik G = 2500 kp pare na uro, tlaka 3 kp/kv. cm, proizvedene s pomočjo vroče vode tlaka 16 kp/kv. cm in temperature 160 stopinj Celzija, in sicer za kotlarno Radebeul v Vzhodni Nemčiji. Ves uporabljeni material je bil atestiran, vsi zvari rentgensko preslikani, končni pre-

gled pa je izvršila inspekcija toplotno postajo v tovarni parnih kotlov SR Slovenije. gospodinjne opreme „Gopudariti moramo, da je renje“, Velenje.

bila kompletna naprava konstruirana in izdelana v konstrukcijskem oddelku in pločevinarstvu tovarne Trata.

Prav tako je tovarna Trata izdelala 10 kom. izmenjevalcev toplote, približno istih velikosti kot je ta na sliki, za delavi tovrstnih proizvodov.

Seveda je bilo pri izdelavi teh aparatov veliko težav in problemov, predvsem pri tehnologiji varjenja ter zaradi velike teže elementov. Ker želimo nadaljevati s tem proizvodnim programom moramo v bodoče opremiti pločevinarstvo še z ustreznimi opremo za izdelavo aparatov te vrste.

